

Rozhodování chůze 2012-2013

Aplikace Pravidla 230 IAAF Závodní chůze

Miloslav Lapka

Obsah:

I. Úvodní část:	strana
O filosofii hodnocení chodecké techniky.....	2
Chůze a běh - aktivní role českých odborníků.....	3
II. Základní část: Komentovaný výklad Pravidla 230 IAAF	
P 230. 1. Definice závodní chůze.....	4
P 230. 2. Rozhodování.....	6
P 230. 3. Vrchník chůze.....	7
P 230. 4. Žlutý terč.....	9
P 230. 5. Červené karty.....	10
P 230. 6. Vyloučení.....	11
P 230. 7. Start.....	15
P 230. 8. Bezpečnost závodu a lékařské zabezpečení.....	15
P 230. 9. Osvěžovací a občerstvovací stanice.....	17
P 230. 10. Závody na silnici.....	19
P 230. 11. Průběh soutěží.....	20
P 230. 12. Průběh soutěží.....	20
III. Speciální část:	
III. 1. Další specifická Pravidla vstupující do chodeckých soutěží.....	21
III. 2. Nespecifická Pravidla vstupující do chodeckých soutěží.....	25
IV. Závěrečná část:	
IV. 1. Povinnosti rozhodčího chůze a vrchníka chůze, zapisovatele a operátora návštěvní tabule.....	29
IV. 2. O filosofii chování rozhodčího chůze. Mládež a veteráni.....	33
IV. 3. Hodnocení kvality rozhodčího chůze.....	36
V. Stručná kapitola z chodecké historie.....	40
Literatura.....	43
VI. Kontrolní část:	
VI. 1. Nejčastější otázky k výkladu Pravidla 230 IAAF Závodní chůze.....	44
VI. 2. Náměty na kontrolní otázky.....	46
VI. 3. Klíč.....	50

I. Úvodní část

Úvodní poznámka: úpravou Handbooku IAAF v roce 2000 došlo ke změně tradičního čísla Pravidla Závodní chůze z P 191 na P 230.

I. 1. O filosofii hodnocení chodecké techniky

Závodní chůze tvoří společně s atletickými disciplínami na dráze a v poli, silničními běhy, přespolními běhy a běhy do kopce náplň pojmu „Atletika“, tak jak je vymezen hned na počátku Pravidel IAAF pod názvem „Definice“ - Definitions (pojmu). Každá atletická disciplína má svou krásu, svá specifika, svůj okruh příznivců i profesionálů a přispívá tak k pestrosti atletické rodiny. Závodní chůze má v porovnání s ostatními členy atletické rodiny jednu specifickou vlastnost navíc: jde o pohyb, kde se hodnotí nejen dosažený výkon v objektivních měřitelných jednotkách, v našem případě dosaženým časem nebo vzdáleností, ale zároveň se hodnotí i provádění chodeckého kroku během soutěže. Tím v závodní chůzi vstupuje přímo do pravidel atletiky kritérium technického zvládnutí pohybu, i když Pravidlo 230 IAAF samozřejmě nejde tak daleko, aby připouštělo, že měřitelný výkon a technické zvládnutí pohybu bude posuzováno jakýmkoli způsobem odděleně. Způsob odděleného dvojího hodnocení mají například skoky na lyžích, kde vedle objektivně měřitelné délky skoku jsou ještě udělovány body za techniku a samozřejmě gymnastika a krasobruslení, kde je hodnocení navíc rozděleno přímo na technické provedení a estetická stránka se hodnotí jako celkový umělecký dojem. Nejedná se tedy ve sportovním světě o nic výjimečného.

Hodnocení techniky přináší do objektivně měřitelného výkonu prvky subjektivity, které se snaží pravidla toho kterého sportu co nejpřesněji vymežit, ale nakonec vždy záleží na konkrétních rozhodcích, jak bude výkon ohodnocen. Závodní chůze má v tomto ohledu přesná pravidla, vycházející z ducha Pravidel atletiky IAAF. K nepřesnému rozhodování při chodeckých soutěžích tak dochází mnohem více z neznalosti aplikace Pravidla 230, z nezkušenosti, a někdy bohužel i ze selhání smyslu pro fair play, než z nejasného znění Pravidla. To je ovšem jiná kapitola, související ani ne tak s věkem rozhodčího, ale především s neochotou jednotlivce si něco přečíst a zúčastnit se seminářů a školení rozhodčích. Někteří nahrazují neznalost arogancí a odvoláváním se na své dlouholeté zkušenosti. Takoví rozhodčí jsou nebezpečím pro atletiku vůbec.

Považujeme za nutné objasnit Pravidlo 230 z širšího hlediska pro správné pochopení závodní chůze jako takové a pro pochopení současné praktické aplikace Pravidla 230 IAAF. Předpokladem je však základní znalost Pravidla závodní chůze. Proto doporučuji studovat tento text s Pravidly atletiky v ruce.

I. 2. Chůze a běh - aktivní role českých odborníků

(S využitím materiálů Ladislava Moce)

Od počátku disciplíny závodní chůze se diskutuje nad správným posuzováním chodecké techniky a chodeckého kroku. Závodníci, trenéři, rozhodčí i diváci atletiky cítí, že je zde rozdíl mezi chůzí a během, ale nemohou se přesně shodnout, v čem vlastně tento rozdíl spočívá a co je pro jeho posuzování rozhodující. Na počátku rozvoje chůze jako atletické disciplíny se zdálo, že to bude stálý kontakt alespoň jedné nohy chodce se zemí. Ale to mnoho nepomohlo, neboť s rozvojem fotografické techniky se ukázalo, že co oko rozhodčího nevidí nebo přehlédlo, vidí náhodné fotografické snímky. Tento problém začal zpochybňovat neotřesitelnou pozici „kontaktového“ kritéria jako jediného rozdílu mezi chůzí a během a začala být zpochybňována celá disciplína závodní chůze. V novinách na titulních stranách byly k vidění snímky z OH, kde je vítěz jasně „ve vzduchu“, tedy ztratil kontakt s povrchem.

V roce 1983 tým Dr. Sušanky z Metodického oddělení komise vrcholové atletiky dostal za úkol metodicky zpracovat techniku nejlepších světových atletů na prvním MS v atletice v Helsinkách. PhDr. Petr Sušanka zpracoval pomocí rychloběžné kamery a výpočtů vektorových sil také techniku závodní chůze. Materiál byl proveden na vysoké profesionální úrovni a ukazoval i jiné zásadní rozdíly mezi chůzí a během, než je jen kontakt chodce se zemí: jiný je pohyb těžiště. Zde se také objektivně ukázalo, že někteří chodci nedodržovali kontakt s podložkou do 30 milisekund, což je lidským okem nepostřehnutelné a rozhodčí správně reagovali na tyto závodníky jako na technicky bezvadné. Musíme hned dodat, že je to nepostřehnutelné také pro chodce samotného a není to dáno jeho snahou porušit pravidlo, ale působením vektorových sil při chodeckém kroku. Teprve při trvání delším než 50 milisekund (uvádí se nad 60 – 80 milisekund, tedy tisíciny vteřiny) je porušení kontaktu postřehnutelné lidským okem. Dokument ukázal, že těžiště závodníka v chůzi opisuje dva vrcholy – po dopadu dokračující (oporové) nohy a ve fázi odrazu - oproti jednomu vrcholu těžiště při běžeckém kroku. Nejdůležitější podmínkou pro uvedenou strukturu pohybu, tedy pro rozdíl mezi technikou chodeckého a běžeckého kroku, je propnutá noha v koleni. O metodický film byl velký zájem a je zásluhou našeho bývalého mezinárodního rozhodčího Ladislava Moce, že již v následujícím roce 1984 byl přednesen návrh na posunutí důrazu z absolutního kontaktu na kontakt viditelný pouze okem rozhodčího. Kladně se k tomu postavili zejména trenér mexických chodců Jerzy Hausleber a tehdejší předseda Chodecké komise IAAF Palle Lassen a mnozí další. Diskuse trvaly ještě mnoho let, nesmíme opomenout ani návrhy Josefa Macka, Františka Vobořila a ostatních odborníků, které nakonec pomohly spoluvytvářet současnou formulaci Pravidla 230 IAAF Závodní chůze. Pravidlo kontaktu chodce se zemí není tedy zpochybněno, je jen upřesněno na kontakt viditelný pouze okem rozhodčího a pravidlo propnuté nohy v koleni je naopak zpřísněno, je na něj kladen větší důraz a v současnosti nestačí jako dříve noha propnutá ve vertikále, ale Pravidlo 230.1 vyžaduje propnutí již od prvního kontaktu dokračující nohy se zemí do momentu vertikály. Diskuse není ukončena, závodní chůze se vyvíjí možná ještě rychleji než ostatní atletické disciplíny. A česká (československá) atletika tento vývoj významně podpořila.

II. Základní část: Komentovaný výklad Pravidla 230 IAAF

P 230.1 Definice závodní chůze

Následujících pár řádků tvoří jádro celého Pravidla, všechny ostatní body se zabývají samotným způsobem rozhodování a chodeckou tratí, nikoli závodní chůzí samotnou. Použijeme jako základ pro náš komentář oficiální aktualizovaný český překlad Vítězslava Žáka (z r. 2012), tak jak jej najdete v české verzi Pravidel IAAF.

Oficiální české znění P 230.1.

Definice závodní chůze

1. Závodní chůze je takový pohyb kroky, při němž nedojde k viditelné (lidským okem postřehnutelné) ztrátě dotyku chodce se zemí. Oporová noha musí být bezpodmínečně napnutá (tj. nepokrčená v koleně) od okamžiku prvního kontaktu se zemí až do okamžiku, kdy je ve svislé poloze.

Analýza P 230.1.

Kurzívou podtrženo uvádím text současného znění českých Pravidel.

Tučně podtrženo uvádím formulace, které v českých Pravidlech chybí a vycházejí přesně z anglického textu.

Tučně uvádím výklad, který je pro pochopení smyslu Pravidla rozhodující.

Závodní chůze je takový pohyb kroky, při němž nedojde k viditelné (lidským okem postřehnutelné) ztrátě dotyku chodce se zemí. Komentář: první věta vystihuje jedno z pravidel závodní chůze a první odlišnost od běhu, to je kontakt se zemí. Během vývoje tohoto Pravidla se **již opustil požadavek nepřetržitého kontaktu** (myslí se tím samozřejmě alespoň jedné nohy) a **nahradil se poznámkou o kontaktu viditelném lidským okem, ovšem kontakt, jako jedno z pravidel chůze je stále zachován.** Poněkud zavádějící může být ona „zem“, v anglickém originále najdeme „ground“, asi nejpřesnější by bylo vyjádření „s podkladem“. Podle anglického originálu bychom mohli doslova říci: Závodní chůze je takový způsob pohybu kroky, při kterém nedojde k lidským okem viditelné ztrátě kontaktu chodce s podkladem.

Druhá věta obsahuje druhé a poslední pravidlo chůze, druhou odlišnost od běhu. Nejprve český oficiální překlad: Oporová noha musí být bezpodmínečně napnutá (tj. nepokrčená v koleně) od okamžiku prvního kontaktu se zemí až do okamžiku, kdy je ve svislé poloze. Komentář: namísto oporová noha **bude asi přesnější mluvit o noze pokračující dopředu, česky asi vykračující nebo také dokračující noze**, podle anglického „advancing“, tedy noze, která se pohybuje vpřed a dotkne se země. Teprve v této chvíli se stává nohou oporovou. Anglický výraz „supporting leg“ byl totiž nahrazen výrazem „advancing leg“. Přesněji můžeme podle anglického znění Pravidla říci: Dokračující noha musí být bezpodmínečně dopnuta (t.j. nepokrčena v koleni) od okamžiku prvního kontaktu se zemí až do okamžiku, kdy je ve vertikální (kolmé) poloze. Odlišnosti v překladu samozřejmě nemění smysl Pravidla, uvádím je jen pro přesnější pochopení jeho podstaty.

Důležitá je skutečnost, že mnoho dobrých chodců má propnutou nohu v kolenu daleko za vertikálu a teprve potom se z ní odrážejí. To samozřejmě není porušení Pravidla. Pro přesné znění Pravidla zde i v anglickém originále chybí slovo „alespoň“. Pak by druhá definice závodní chůze zněla: „Dokračující noha musí být bezpodmínečně dopnuta (t.j. nepokrčena v kolenu) od okamžiku prvního kontaktu se zemí **alespoň** do okamžiku, kdy je ve vertikální (kolmé) poloze.“

Druhá věta nabývá v definici závodní chůze na důležitosti, je relativně nová a přesněji vymezuje chodecký pohyb. **Dříve bylo požadováno dopnutí nohy v kolenu bezpodmínečně ve vertikále, nyní je tato podmínka posunuta již do okamžiku prvního kontaktu - dokroku - dokračující nohy se zemí po celou dobu alespoň do vertikály.** Tato změna není samoúčelná, ale vychází vstříc frekvenční technice špičkové chůze. Zcela v duchu špičkové techniky můžeme zopakovat, že požadavek propnuté nohy až do vertikály vypadá v praxi jako propnutá noha v kolenu daleko za vertikální polohu a teprve při opouštění špičky nohy od země dochází k pokrčení nohy v kolenu. **Zároveň je oproti minulosti upřesněna a poněkud oslabena podmínka kontaktu. Jak bylo uvedeno výše, první věta definice opustila bezpodmínečný a nepřetržitý kontakt a nahradila jej kontaktem, postřehnutelným lidským okem.**

Posouzení těchto dvou podmínek, které dělají ze závodní chůze závodní chůzi a odlišují ji od běhu, vyžaduje pouze odborné zkušenosti a postřeh, i když napoprvé to není to tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. První věta – podmínka – se vyjadřuje výslovně o kontaktu postřehnutelném –viditelném lidským okem. To znamená, až do případného nového pravidla, zákaz rozhodování pomocí „objektivit“ elektronických čidel v botách chodců, zpomaleného videa a podobným technickým pomůckám. Rozhodujícím faktorem v závodní chůzi tak zůstává rozhodčí. Pro posouzení obou podmínek závodní chůze zůstává rozhodčímu relativně velmi málo času. V případě kontaktu je někdy frekvenční chůze za fyziologickou hranicí vnímání lidského oka, ztráta kontaktu je pak nepostřehnutelná. Okamžik dopadu propnuté dokrokové nohy je také velmi krátký, naštěstí celá fáze až do vertikály se dá při troše zkušenosti dobře postřehnout a posoudit. Při rychlostech světových chodců dochází někdy k lidským okem nepostřehnutelné ztrátě kontaktu v milisekundách, není v tom však úmysl, ale je to způsobeno vektory fyzikálních sil, které chodec nezvládne udržet na zemi. Sám je často o kontaktu přesvědčen, okamžiky letové fáze jsou pro něj často, stejně jako pro oko rozhodčího, nevnímání. **Podle první podmínky Pravidla 230.1 jde chodec dobře, pokud oko rozhodčího nevidí-nepostřehne ztrátu kontaktu.** Něco jiného je samozřejmě jasně viditelná ztráta kontaktu, ať už je frekvence kroků jakákoli. Zdánlivě zbytečná poznámka o kontaktu viditelném lidským okem tedy **vyklučuje matematický přístup při rozhodování, kdy by stačilo změřit frekvenci kroků a podle toho, zda už je za hranicí biomechanické udržitelnosti kontaktu, chodce vyloučit.** Jak vidíme, do hry vstupuje zcela legitimně technika provedení chodeckého pohybu na straně jedné a jeho posouzení rozhodčím na straně druhé.

Rozhodčí se ovšem potřebuje, veden snahou po objektivitě, kromě Pravidla 230.1 držet ještě něčeho dalšího. Ale nic dalšího v definici chůze nenajdeme, nic dalšího nelze o provedení chodeckého

pohybu z Pravidla 230 vyčíst. **To znamená, že pohyb hlavy, paží, ramen, předklon nebo záklon, vytáčení boků, úhel chodidla při dotyku se zemí při dokroku a podobně, to vše pravidlo nezná a nelze podle těchto věcí rozhodovat.** Samozřejmě, vyjmenované pohyby vytvářejí celkový dojem více či méně zvládnuté úrovně chodecké techniky, jsou to ovšem pouhé indicie, nikoli porušení definice závodní chůze. Nelze tedy na jejich základě rozhodovat, i když vytvářejí celkový dojem z chodeckého projevu. Opačný extrém, kdy si rozhodčí zakrývá celé tělo a nohy chodce a sleduje jen kontakt chodidel se zemí, je stejně nesprávný, neboť nevidí nic, co se týká druhé podmínky – to je napnuté nohy v kolena.

P 230.2. Rozhodování

Oficiální české znění P 230.2 a)-f)

Rozhodování

2. a) Rozhodčí určení pro závod si zvolí vrchníka, pokud tento nebyl určen dříve.
- b) Všichni rozhodčí musí jednat nezávisle jeden na druhém a jejich rozhodnutí musí být založena na pouhém pozorování lidským okem.
- c) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a) musí být všichni rozhodčí chůze uvedeni na IAAF Panelu mezinárodních rozhodčích chůze. Při soutěžích uvedených v P 1.1.b) a c) musí být všichni rozhodčí chůze uvedeni na IAAF Panelu mezinárodních rozhodčích chůze nebo na oblastním Panelu oblastních rozhodčích chůze
- d) Při soutěžích na silnici má normálně být nejméně šest a nejvýše devět rozhodčích, včetně vrchníka.
- e) Při soutěžích na dráze má normálně být šest rozhodčích, včetně vrchníka.
- f) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a) může působit pouze jeden rozhodčí z každé země.

Poznámka: správně uvádím přesné označení pravidel např. 1.1. a), nikoli 1. a) jak je uvedeno v textu českých Pravidel.

Analýza P 230.2a)-f)

230. odstavec 2 a) (přesné znění)

Rozhodčí určení pro závod si **musí** zvolit vrchníka, pokud tento nebyl určen dříve.

Odstavec 2 b) říká, že všichni rozhodčí chůze musí rozhodovat nezávisle jeden na druhém na základě pozorování pouhým okem.

Odstavec 2 c) reaguje na rozdělení panelu rozhodčích chůze na mezinárodní rozhodčí IAAF level III. a oblastní (regionální – area v originálním znění) rozhodčí chůze level II. Mezinárodní rozhodčí chůze IAAF level III. jsou rozhodčí chůze kvalifikovaní pro chodecké soutěže na OH, MS a SP také pro závody Race Walking Challenge A a pro závody Světové atletické série, jako je diamantová liga, kam může být chůze zařazena, tedy soutěží uvedených v Pravidle 1.1. a). Dále jsou tzv. Area, neboli oblastní (regionální) rozhodčí chůze, což jsou RCH pro Evropu, Asii, Afriku atd. jak odpovídá pěti olympijským kruhům. V jejich pravomoci jsou vyjma chodeckých soutěží 1.1.a), jak je uvedeno výše, všechny ostatní, pravidlo vyjmenovává explicitně soutěže pod 1. b) a c).

Odstavec 2 d) a e) uvádí počty rozhodčích ve smyslu doporučení, („should normally be“) nikoli striktního nařízení. Je však jasné, že redukovat tyto počty na větších závodech vede nakonec ke ztrátě kontrole nad celou tratí až k praktické nemožnosti závodníka vyloučit ze závodu, pokud tento počet klesne pod tři. Z logiky věci tedy vyplývá, že minimální počet RCH u nás jsou tři, plus vrchník, jak uvidíme dále.

Odstavec f) je jasný a nepotřebuje žádný komentář, je zde snaha po maximální objektivitě v těchto velkých soutěžích.

P 230. 3. a)-c) Vrchník chůze

Oficiální české znění P 230.3 a)-c)

Vrchník chůze

3. a) Při soutěžích uvedených v P 1.a),b),c),d) a f) má vrchník chůze pravomoc diskvalifikovat chodce na úseku posledních 100 m, pokud jeho/její způsob pohybu nevyhovuje ustanovení P 230.1., bez ohledu na počet červených karet, které vrchník chůze na závodníka/ci předtím obdržel. Chodec, který je vrchníkem chůze takto diskvalifikován, smí závod dokončit. O své diskvalifikaci musí být uvědomen vrchníkem chůze nebo jeho asistentem ukázáním červeného terče při nejbližší příležitosti poté, co prošel cílem.
- b) Vrchník musí mít dozor nad celou soutěží a působí jako rozhodčí chůze pouze ve zvláštním případě uvedeném výše v odst. 3. a). Při soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) a f) musí být určení dva nebo více asistentů vrchníka chůze, kteří pomáhají s uvědoměním závodníků o diskvalifikacích. Tito asistenti nesmí působit jako rozhodčí chůze.
- c) Při všech soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) musí být určen zapisovatel vrchníka chůze a činovník, který bude mít na starosti návěsní tabuli pro vyznačení počtu udělených červených karet.

Poznámka: správně uvádím přesné označení pravidel např. 1.1. a), nikoli 1. a) jak je uvedeno v textu českých Pravidel.

Analýza P 230 3a)-c)

Odstavec 3a) tentokrát **musíme** zopakovat přesněji:

Při soutěžích uvedených v P 1.a),b),c),d) a f) má vrchník chůze pravomoc diskvalifikovat chodce na úseku posledních 100 m, pokud jeho/její způsob pohybu **zcela zřetelně, evidentně, jasně, očividně (obviously)** nevyhovuje ustanovení P 230.1., bez ohledu na počet červených karet, které vrchník chůze na závodníka/ci předtím obdržel.

Komentář 1: Pro správné pochopení této pravomoci vrchníka chůze je důležité vědět kdy má právo závodníka diskvalifikovat. **Je to jen v případě zcela evidentního, zřetelného atd. porušení pravidel, obvykle se závodník rozeběhne tak, že je to zřetelně vidět a zcela zjevně pro všechny kolem poruší pravidlo 230.1. o definici závodní chůze.** To na druhé straně znamená, že pokud jde stejným způsobem jako po celou dobu závodu, třeba s dvěma červenými kartami, nemá sebemenší právo jej vrchník chůze vyloučit ze závodu, to je věc posouzení rozhodčích chůze. **Závěrečných 100m není v žádném případě opravný prostředek vrchníka vůči rozhodčím chůze, ale jen a pouze prostředek, jak pohlídat finiš z hlediska zjevného porušení chodeckého stylu a získání**

neoprávněné a nespravedlivé výhody v závodě tímto způsobem. Při soutěžích uvedených v Pravidle 1.1. a), b), c), d) a f) má vrchník právo diskvalifikovat závodníka **pouze v případě závěrečného 100m úseku trati, bez ohledu na to, zda závodník/závodnice předtím obdržel(a) červené karty.** Tato posílená pravomoc vrchníka vznikla z potřeby po MS v Edmontonu okamžitě reagovat ještě před cílem při závěrečném finiši.

Komentář 2: tento odstavec znamená dvě důležité věci: 1. Vrchník působí při uvedených soutěžích jako rozhodčí chůze **pouze** v oněch posledních 100m, jinak nerozhoduje. Počet předcházejících červených karet nehraje roli a závodník musí být při zjevném porušení pravidel na posledních 100m diskvalifikován. Pravidlo ve znění IAAF 1.1. a) je určeno pro závody Světové atletické série a chodecké soutěže na Olympijských hrách, Mistrovství světa, Světového poháru, Evropského poháru, Race Waking Challenge A. 1.1. b) Atletický program oblastních, regionálních nebo skupinových her, kde účast není omezena na sportovce z jednotlivých oblastí, a kde IAAF nemá výhradní dozor. 1.1. c) Regionální či skupinová atletická mistrovství, která nejsou určena výhradně pro účastníky z jediné oblasti. 1.1. d) Utkání mezi družstvy z různých oblastí, složená z reprezentantů členských federací či oblastí nebo kombinovaná družstva. 1.1. f) Oblastní mistrovství či jiné soutěže sportovců různých oblastí organizované oblastní asociací. Což jsou například Mistrovství Evropy v atletice a podobné kontinentální regionální nebo oblastní mistrovství přístupné všem členským zemím IAAF v této oblasti.

Ve všech ostatních případech, pokud se ovšem nerozhodne příslušný atletický svaz aplikovat toto pravidlo i na všechny domácí soutěže, nemá vrchník tuto pravomoc a rozhoduje stejně jako ostatní rozhodčí chůze, to znamená, že závodník může být vyloučen teprve na základě alespoň 3 červených karet na něj došlých. **V našich podmínkách má vrchník tuto pravomoc ve všech soutěžích podle rozhodnutí Komise rozhodčích ČAS, aby se zabránilo nespportovnímu finiši z hlediska závodní chůze u všech soutěží a vrchník mohl čistotu stylu pohlídat. Tato poznámka však bohužel pod Pravidlem 230. 3a) v současné české verzi pod obvyklým číslem 30 a 31 chybí. To však neznamená, že neplatí.**

0.3 b) (přesné znění)

Vrchník musí mít dozor nad celou soutěží a působí jako rozhodčí chůze pouze ve zvláštním případě uvedeném výše v odstavci 3 a), Při soutěžích uvedených v Pravidle 1 a) ,b), c) a f) musí být určeni dva nebo více **pomocníků** (assistants) - *asistentů vrchníka chůze.* Poznámka: Většinou je určuje organizační výbor závodu po dohodě s technickým delegátem a vrchníkem chůze. Tito pomocníci vrchníka pomáhají oznámit závodníkům diskvalifikaci a nesmí sami působit jako rozhodčí chůze.

Komentář: při velkých závodech vyjmenovaných výše v Pravidle 1a) ,b), c) a f) by nemělo docházet k situaci, kdy je závodník diskvalifikován až v cíli. Pro rychlý přenos informací tedy mohou být jmenováni pomocníci vrchníka, aby závodník věděl co nejdříve, že je diskvalifikován a nešel třeba

ještě další okruh, než se dostane opět ke stanovišti vrchníka. Tito asistenti – pomocníci vrchníka chůze nemusí být samozřejmě školenými rozhodčími chůze.

230. odstavec 3c) Komentář: tento zapisovatel nemusí být školeným rozhodčím chůze, u varovací tabule jsou obvykle dva až tři činovníci, jeden zapisuje a je v kontaktu s vrchníkem, druhý se stará o správné umístění symbolů na tabuli.

P 230. 4. Žlutý terč

Oficiální české znění P 230. 4.

Žlutý terč

4. Pokud rozhodčí není zcela spokojený s tím, jak dodržuje ustanovení P230.1), musí závodníkovi, pokud je to možné, ukázat žlutý terč se symbolem provinění proti pravidlům.

Závodníkovi nesmí být dvakrát ukázán žlutý terč za stejný přestupek stejným rozhodčím. O ukázaných žlutých tercích musí rozhodčí po závodě uvědomit vrchníka chůze.

Analýza P 230.4.

Komentář 1: V praxi to znamená, že každý rozhodčí chůze musí být vybaven dvěma žlutými terčíky: jedním se symbolem ztráty kontaktu po obou stranách a druhým se symbolem pokrčeného kolena po obou stranách.

V části 230.4. Žlutý terč se skrývá mnoho nejasností z hlediska výkladu:

Snad nám pomůže přesnější překlad: **Pokud rozhodčí není zcela přesvědčený, že závodník dodržuje plně ustanovení P 230.1), musí závodníkovi, pokud je to možné, ukázat žlutý terč se symbolem provinění proti pravidlům.**

Komentář 2: Co přesně znamená ono „zcela přesvědčený, nebo poněkud nevhodně přeloženo „zcela spokojený“, (satisfied má více významů), že závodník plně dodržuje pravidlo, je slabinou stávajícího znění. **Výklady se různí, nejrozumnější výklad, který se uplatňuje při světových závodech, je ten, že žlutý terčík ukazují tehdy, jestliže dochází ke změně techniky chůze a při takovémto dalším vývoji může být porušeno P 230.1 o definici chůze a já jako rozhodčí chůze signalizují závodníkovi „nejsem zcela přesvědčen o Tvé technice chůze“.**

K čemu vlastně slouží tyto žluté terče? Je to částečně pozůstatek ze starých znění pravidel o trojím napomínání, ale jeho **hlavní funkce je informovat závodníka o jeho technice, pomoci mu vyrovnat se s nedostatky, které mohou být jen přechodné.** Tomu odpovídá i doporučení ukázat žlutý terč závodníkovi, pokud je to jen trochu možné. Jsou samozřejmě případy, kdy je porušení P 230.1 natolik zjevné, že o nějakém postupném zhoršování techniky nemůže být řeč a rozhodčí chůze nebo vrchník na závěrečných 100m musí zasáhnout okamžitě a přímo červenou kartou. S aplikací žlutých terčů jsou často potíže. Současný trend je takový, že ukazují žlutý terč, **pokud jsem si jistý**, že změna techniky, pokud bude takto pokračovat, povede k porušení Pravidla o definici chůze. Jinými slovy, nejedná se o nějakou prevenci pro všechny závodníky, kteří jsou na trati. Je nesmyslné ukazovat žlutý terč všem. **Daleko více se hodnotí střídmost, přesnost a shoda s ostatními rozhodčími, než**

množství závodníků, kteří ode mne uviděli žlutý terč a na které jsem napsal červenou kartu. To naopak svědčí o nekompetentnosti rozhodčího. Rozdává žluté terče na setkání, posílá mnoho červených karet a ty, kteří jdou proti P 230.1 často ani nezaregistruje, neboť nemá shodu na diskvalifikaci s ostatními RCH, viz výklad v další části. Když si uvědomíme, že na světových závodech je počet diskvalifikací od 5% do 12% a pohybuje se často kolem 8% - 10%, spíše pod toto číslo, pak počet těch, kterým byl ukázán žlutý terčik nemůže být při správném výkladu Pravidla zase o tolik větší, ukazuje se velmi zhruba dvojnásobek. To vše jsou ale jenom statistická čísla a odhady, každý závod je samozřejmě jiný a uvedené počty nemohou tvořit nějaké pravidlo správného rozhodování chůze. Že lze upozornit stejného závodníka za jeden přestupek žlutým terčem pouze jednou od stejného rozhodčího je jasné. To znamená, že celkově mám právo ukázat stejnému závodníkovi žlutý terč dvakrát, pokaždé z jiného důvodu – signalizuji mu, že nejsem zcela přesvědčen o jeho dodržování kontaktu se zemí, a podruhé o jeho propnutém (dopnutém) noze v kolenu. Uvedené věty o dvou možnostech ukázat závodníkovi žlutý terč jsou prováděcím pokynem v tomto pravidle a nejsou s tím v praxi u zkušených rozhodčích většinou problémy. **Už dávno tedy neplatí, že tři žluté terče znamenají diskvalifikaci,** naopak, žlutý terč je upozorněním, že podle mne jako rozhodčího chůze nejsem zcela přesvědčen o perfektním dodržování Pravidla 230.1, nikoli že toto pravidlo je již evidentně porušeno. Závod může dokončit i chodec, kterému ukázali žlutou kartu všichni rozhodčí. Fakt, že někomu ukazují žlutý terč, neznamená automaticky, že je třeba ho potrestat diskvalifikací. Závodníci jsou na ukazování žlutých terčů zvyklí a vyžadují tento způsob komunikace s rozhodčími chůze během závodu. **Doporučuje se tedy, pokud to okolnosti dovolí, závodníkovi včas ukázat žlutý terčik, a ne bez upozornění mu rovnou napsat červenou kartu.**

Pravidlo 230. 4. ještě říká, že rozhodčí chůze má povinnost předat po závodě vrchníkovi chůze svůj kompletně vyplněný a podepsaný záznam, kde jsou vyznačena všechny jím ukázané žluté terčičky. Co se týká červených karet, ty jsou uvedeny na záznamu rozhodčího chůze také, ale rozhodující je pro hladký průběh závodu správné vyplnění samostatných červených karet a jejich okamžité předání spojce nebo přímo vrchníkovi chůze, jak uvidíme v dalším textu. Tím se dostáváme k další, již snadnější části P 230.5 Červené karty a P 230.6. Vyloučení.

P 230. 5. Červené karty

Oficiální české znění P 230. 5.

Červené karty

5. Když rozhodčí chůze upozoruje, že chodec během kterékoliv části závodu nedodrží ustanovení odstavce 1 tohoto pravidla tím, že viditelně ztrácí kontakt se zemí nebo pokrčuje koleno, musí na závodníka zaslat vrchníkovi chůze červenou kartu.

Analýza P 230.5.

To znamená, že v případě viditelného a hrubého porušení ustanovení Pravidla 230. 1 o definici závodní chůze musí rozhodčí chůze okamžitě reagovat a bez ohledu na to, zda závodníkovi již předtím ukázal žlutý terč nebo ne, na něj vyplnit červenou kartu.

Samozřejmě případy jako je zakopnutí, ostré otočky kolem kužele do protisměru, kdy se fyziologicky nedá zatočit, pokud nepokrčíme vnitřní nohu na pár kroků (ne však po celou dobu vyjítí ze zatáčky), šlápnutí na trávu nebo do výmolu apod. nesmíme hodnotit okamžitě jako porušení pravidel, kterým závodník získává výhodu a hned jej vylučovat ze závodu. Od toho je tam rozhodčí chůze a ne stroj, aby posoudil, jak a proč k dané situaci došlo.

P 230. 6a)-e) Vyloučení

Oficiální české znění P 230. 6a)-e)

Vyloučení (Diskvalifikace)

6. a) Pokud vrchník chůze obdrží na jednoho závodníka tři červené karty od tří různých rozhodčích, musí být takový závodník ze závodu vyloučen. Vrchník chůze nebo jeho asistent musí závodníka o vyloučení uvědomit ukázáním červeného terče. I když se tak nestane, vyloučení zůstává v platnosti.

b) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) nebo e) nemůže být chodec za žádných okolností vyloučen na základě červených karet od dvou rozhodčích téže státní příslušnosti.

c) Při soutěži na dráze musí vyloučený chodec okamžitě dráhu opustit a při soutěži mimo dráhu musí vyloučený chodec okamžitě sejmout startovní číslo a opustit trať. Kterýkoliv vyloučený závodník, který po své diskvalifikaci odmítne opustit dráhu nebo trať, může být vystaven dalším disciplinárním postihům ve smyslu P 60.4.f) a P 145.2

d) Alespoň jedna návěstní tabule informující závodníky o počtu červených karet, které byly podány na každého závodníka, musí být umístěna na trati v blízkosti cíle. Na tabuli má být rovněž znázorněn přestupek, za nějž byla červená karta udělena.

e) Při všech soutěžích uvedených v P 1.1.a) musí rozhodčí chůze pro předání všech červených karet zapisovateli vrchníka a na návěstní tabuli používat ruční zařízení výpočetní techniky s dálkovým přenosem dat. Při všech ostatních soutěžích, kde tento systém není použit, musí vrchník okamžitě po skončení soutěže nahlásit vrchnímu rozhodčímu všechny soutěžící, kteří byli vyloučeni podle znění P230.3.a) a 230.6.a) s udáním startovního označení, času oznámení a přestupku. Totéž musí učinit u všech soutěžících, kteří dostali červenou kartu.

Analýza P 230. 6. a)-e)

Zopakujme si pojmy: Z dosavadního textu víme, že rozlišujeme žlutý terč, červenou kartu a vyloučení, (neboli diskvalifikaci) závodníka.

Odstavec 6 a) Důležitá je podmínka 3 červených karet od tří různých RCH. Někdy se nestihne dát závodníkovi na vědomí jeho diskvalifikace, to však neznamená, že 3 červené karty pozbývají svoji platnost a závodník není vyloučen, když nebylo umožněno mu červený terč vrchníkem chůze ukázat, jak to explicitně říká druhá věta tohoto Pravidla. Počet tří karet je hranice pro vyloučení, pokud dojde na jednoho závodníka vyšší počet červených karet, je ze závodu vyloučen samozřejmě také. To se technicky stává, kdy během jednoho okruhu dojde k takovému zhoršení techniky, že reagují červenou kartou všichni rozhodčí chůze, které závodník míjí. Než dojde informace k vrchníkovi a ten závodníka vyloučí ukázáním červeného terče, může se sejit i maximální počet (tj. 8 podle maximálního počtu RCH na trati) červených karet.

Komentář 1: Závodník musí být nějakým způsobem chráněn před subjektivitou rozhodčího, proto je uvedena podmínka tří rozhodčích, teprve tehdy musí být závodník ze závodu vyloučen, s výjimkou pravomoci vrchníka, jak je uvedeno v paragrafu 3. odstavec a), kdy má vrchník právo při naprosto zjevném porušení definice závodní chůze diskvalifikovat závodníka sám na posledních 100m bez ohledu na počet červených karet.

Komentář 2: Špatným spojením vrchníka chůze s rozhodčími se stává, že vrchník nemá třetí červenou kartu včas a vyloučení se proto protahuje. To neprospívá závodní chůzi ani samotné pověsti rozhodčích. Něco jiného jsou neprodlené diskvalifikace po projití cílem při udělení červené karty v cílové rovině, kdy třetí červená karta přichází v zápalu boje až těsně před cílem a není možné závodníka zastavit. **Za profesionální a lidský přístup k citlivé otázce diskvalifikace po projití cílem je zcela odpovědný vrchník chůze. Nikdo z ostatních činovníků (vrchní rozhodčí (referee), hlavní rozhodčí, ředitel závodu atd.) mu nemůže nařídít změnit rozhodnutí o diskvalifikaci, stejně tak neexistuje, aby vrchník chůze sám o sobě povolil dokončení závodu bez diskvalifikace, když obdržel alespoň tři platné červené karty.** Je v jeho kompetenci a odpovědnosti zabezpečit rovné posuzování chodecké techniky pro všechny závodníky příslušnými rozhodčími chůze, **nikdo jiný není oprávněn posuzovat dodržování Pravidla 230.1.** Něco jiného je samozřejmě bránění v chůzi, strkání, nepovolená dopomoc, neoprávněné občerstvení mimo občerstvovací stanici, opuštění trati závodu bez souhlasu rozhodčího a za jeho dozoru, zkracování trati, nesportovní urážlivé chování a podobně, kde pravomoc na vyloučení závodníka z těchto důvodů sdílí také hlavní rozhodčí nebo vrchní rozhodčí, pokud je jmenován, a v oprávněných případech ji může řešit i Jury d' Appeal.

Odstavec 6 b) znamená že: Dva rozhodčí ze stejné země nemají za žádných okolností právo diskvalifikovat závodníka při uvedených soutěžích.

Komentář: Při závodech podle P 1.1. a) je zajištěna červená karta pokaždé z jiné země automaticky, protože na závod smí být nasazen pouze jeden rozhodčí z každé země, jak je výslovně uvedeno v odstavci 2 c).

Odstavec 6c) :

Komentář: Zmiňují se dvě „disciplinární“ Pravidla 60.4.f) a P 145.2. Ve stručnosti se týkají nevhodného, urážlivého jednání znevažujícího atletickou soutěž a atletiku jako takovou nebo pověst sportu nevhodnými poznámkami, gesty, písemným nebo hlasovým projevem, (P 60.4 f)), pak má příslušný Vrchní rozhodčí (referee) chodeckých soutěží pravomoc takového závodníka varovat žlutou kartou nebo jej vyloučit ze závodu červenou kartou (P 125.5). P 145. 2 upřesňuje celou proceduru o ustanovení, že takovéto vyloučení musí být zaznamenáno s uvedením oficiálního důvodu vyloučení a musí být o něm informován sekretář závodu (závodní kancelář). Toto pravidlo dále upřesňuje, že počet varování žlutou kartou je jedna, neboť při druhém varování musí být závodník ze závodu vyloučen. Samotné disciplinární řízení pak probíhá podle **Pravidla 60** IAAF v kompetenci národní federace a atlet se může odvolat k CAS – Court of Arbitration for Sport – Sportovní rozhodčí komisi.

Nejde tedy o pravomoci RCH nebo vrchníka chůze, ale o pravomoci Vrchního rozhodčího (referee), pokud není ustanoven pak Hlavního rozhodčího, s jeho pověřením při menších závodech pak může tato pravomoc přejít na vrchníka chůze. Ten ovšem vyloučení z důvodu uvedených „disciplinárních“ pravidel ukazuje nikoli červeným terčem, ale v souladu s pravidly žlutou a červenou kartou.

Odstavec 6 d) Komentář: **Návěstní** nebo také **Diskvalifikační tabule** je zařízení, které občas činí potíže. Už jsme si zvykli, že musí být při každé chodecké soutěži (P 230.6 d). Ale často není jasné, jak je to vlastně s červenými terčíky na této tabuli. Pravidlo říká, že varovací tabule je určena pro informaci závodníkům, kolik červených karet na sebe obdrželi v průběhu závodu. Existují dvě metody jak informovat závodníky: 1. Použije se tabule s předem napsanými rozlišovacími čísly všech závodníků a k nim se přidávají červené terčíky. 2. Na návěstní – diskvalifikační tabuli se objevují jen ta rozlišovací čísla závodníků, na které došly červené karty. Každý způsob má své výhody i nevýhody, záleží na počtu závodníků v soutěži a na počtu řádek, které máte na návěstní tabuli k dispozici. Také není nijak předepsána velikost této varovací tabule, ani jak mají vypadat červené terčíky. Tabule by měla být umístěna na dobře viditelném místě v prostoru cíle (doporučuje se do 100m před nebo za cílem) na okruhu nejlépe v místě, kde se závodníkům ukazuje také počet absolvovaných kol. Musí být natočena k závodníkům, i když je vděčným objektem televizních kamer a nikdo nesmí bránit ve výhledu na ni. Má jednoduché provedení jednoho širšího sloupce pro zaznamenání rozlišovacího čísla závodníků, vyplněných již předem nebo prázdných podle použité metody, a v každém případě tři prázdných sloupců (minimální počet červených karet nutných pro vyloučení ze závodu), a x řádek podle velikosti tabule určených pro rozlišovací čísla závodníků. Počet terčíků znamená počet červených karet. To znamená, i když dojde více než tři platné červené karty na jednoho závodníka, na návěstní tabuli se objeví tři a závodník je ze závodu vyloučen. Jiný způsob jak informovat o počtu červených karet došlých na závodníka není povolen a působí velké zmatky. Můžete použít více návěstních tabulí, kde další jsou pokračováním té první, použijete je samozřejmě na všechny soutěže, to znamená po dojetí závodu například mužů, odstraníte rozlišovací čísla a červené terčíky nebo značky na tabuli a začínáte se závodem žen, nebo použijete jednu polovinu varovací tabule pro závod žen a podobně. Návěstní – diskvalifikační tabule může být při malých závodech tvořena deskou pokrytou bílým papírem, na něj narýsujete sloupec pro rozlišovací číslo a tři užší sloupce pro došlé platné červené karty, ty zaznamenáte červeným fixem jako vlnovku – ztráta kontaktu, nebo šipku – pokrčené koleno, použijete úplně stejné znaky, jaké jsou na žlutých terčích RCH. Tabule může být kovová, magnetická, mechanická, nebo elektronická, kdy je sekretář návěstní tabule spojen s vrchníkem vysílačkou a zaznamenává okamžitě počet došlých platných červených karet (při soutěžích podle P 1.1. a) viz ustanovení 230 6e).

Pravidlo ukládá informovat o druhu přestupku, buď pokrčené koleno, nebo ztráta kontaktu. V praxi se to může udělat tak, že na červený terčík na tabuli se vyznačí příslušný symbol, nebo mohou být takto připravené sady červených terčíků předem, nebo se nakreslí přímo na tabuli, jak jsme uvedli výše.

Co z odstavce 6d) nevyčteme, je, kdy má být závodník vyloučen, zda poté co má na tabuli 3 červené symboly nebo předtím. Praxe je taková, že vychází z účelu návěští tabule: informovat závodníka. Tím je dáno, že počet tří červených karet umístěných na tabuli je v pořádku, i když závodník ještě v závodě jde. Závodník je pak vyloučen kdykoli vrchníkem. Stává se, že se dozví o počtu 3 červených karet na sebe dříve, než je vyloučen vrchníkem, a vzdá. I takovém případě však bude ve výsledcích uvedeno DQ podle 230. 6a), nikoli DNF nebo NF, protože závodník byl ze závodu vyloučen. Viz ustanovení P 230. 6a) druhá věta *I když se tak nestane, vyloučení zůstává v platnosti.*

Rozhodčí varovací tabule nemusí být nutně školeným rozhodčím chůze, při menších závodech je tato funkce spojována se zapisovatelem závodu, spadá pod zapisovatele nebo přímo vrchníka chůze. Hlavním úkolem rozhodčího varovací tabule je přesně a včas informovat závodníky o počtu platných červených karet na něj došlých na návěští tabuli. Pokud z výjimečných důvodů na malých závodech není varovací tabule k dispozici, a závod by se nemohl konat, upozorňuje vrchník chodce o počtu na něj došlých červených karet ústně.

Odstavec 6 e) Komentář: Tento odstavec se týká jen největších světových závodů P 1.1. a) a důvodem jeho zařazení do pravidel je opět nutnost rychlé komunikace mezi rozhodčími a vrchníkem, aby zbytečně nedocházelo k opožděným diskvalifikacím. Ostatní ustanovení odstavce 6e) ukládá informovat Hlavního rozhodčího o počtu vyloučených závodníků s jejich identifikací pomocí rozlišovacích čísel a s uvedením důvodu. Tento důvod je téměř vždy P 230. 6a) to je vyloučení na základě tří červených karet došlých na závodníka od tří různých rozhodčích, výjimečně P 230 3 a), což je využití pravomoci vrchníka chůze při diskvalifikaci na posledních 100m. Jiné důvody od samotných RCH nebo vrchníka chůze nemohou být předmětem vyloučení závodníka, Všechna ostatní provinění proti jiným pravidlům řeší Vrchní rozhodčí (referee) nebo Hlavní rozhodčí.

Turistická chůze není závodní chůze!

Jak vyloučit ze závodu chodce, lépe řečeno tzv. chodce, který dodržuje ustanovení P 230.1, to znamená má kontakt a dopnutou nohu v kolenu, ovšem jeho pohyb je extrémně pomalý, trať fyzicky ve vyšším tempu není schopen zvládnout, není na vytrvaleckou trať vůbec připraven, jde jak turista, možná ještě pomaleji atd.? Jeho vyloučení, pokud se neproviní proti P 230.1 skutečně není v pravomoci RCH a vrchníka chůze. Jak však sami cítíte, jde o nenormální věc, která vyžaduje řešení a která je např. při skoku vysokém eliminována základní výškou, kdo ji neskočí, má nezdařený pokus a při třech nezdařených pokusech automaticky v soutěži nepokračuje, v dálce, kdo nedoskočí do písku z odrazového prkna, má automaticky nezdařený pokus a při počtu tří nezdařených pokusů v soutěži dál nepokračuje.

V uvedeném případě musíme použít Pravidlo o „bona fide“ úsilí nebo nám již známé Pravidlo 125.5 týkající se pravomocí Vrchního rozhodčího (referee) pro chodecké soutěže. P 125.5

umožňuje jednou varovat chodce žlutou kartou za nevhodné, nesprávné nebo nesportovní jednání, způsob, styl jednání. To je příklad kdy jde chodec turistickou chůzí, přitom se baví s ostatními, gestikuluje nevhodně na tribuny atd. K takovému jednání nedochází naštěstí příliš často.

„Bona fide“ úsilí v Pravidle 142. 4 b) dává možnost využít pravomoci Vrchního rozhodčího pro tyto „turistické“ případy.

Znění Pravidla 142.4 b) – (Přihlášky)

4. Nedostavení se ke startu

b) závodník postoupil z kvalifikační soutěže či rozběhu do dalšího kola, ale pak dále nesoutěžil.

Poznámka: Pojem "nesoutěží" zahrnuje i skutečnost, že atlet nezávodí čestně, s vynaložením dostatečného úsilí - s "bona fide" úsilím. O tom rozhodne příslušný Vrchní rozhodčí (referee) a odpovídající záznam musí být uveden v úředních výsledcích. Situace popsaná v této poznámce se netýká jednotlivých disciplin soutěží ve víceboji.

Jak již bylo řečeno, v případě, že není na menších soutěžích jmenován Vrchní rozhodčí (referee), je takovéto vyloučení ze závodu věcí Hlavního rozhodčího nebo přechází na vrchníka chůze se souhlasem Hlavního rozhodčího a používají se při něm žluté a červené karty, nikoli žluté terče RCH a červený terč pro vylučování vrchníkem chůze. V zápise je pak třeba uvést důvod vyloučení.

Tato „disciplinární“ Pravidla nejsou běžnou součástí rozhodování chůze a používají se výjimečných případech – Pravidlo 230 řeší případ, když chodec omítá opustit po své DQ trať nebo dráhu, s výjimkou posledních 100m, kdy má právo závod dokončit, kvůli případným protestům u Jury, aby mu nebyl znemožněn výsledek. Důležitá poznámka: **Vždy jednejte podle P 230. a) druhá věta a umožněte závodníkovi dojít do cíle, i když jste jej jako vrchník chůze diskvalifikovali na posledních 100m. Informujte ho/jí o svém rozhodnutí vyloučit jej/ji však včas, ještě před cílovou čarou s tím, ať dojde do cíle.**

Dalším výjimečným případem pro použití „disciplinárního“ Pravidla je pak zmíněná turistická chůze svým provedením, rychlostí i úsilím, ovšem dodržující P 230.1. Takový případ Pravidlo 230 nijak neřeší, zabývá se závodní chůzí. Jak jsme uvedli výše, je možné ze strany Vrchního rozhodčího nebo Hlavního rozhodčího (ve výjimečných případech malých soutěžích může být pověřen vrchník chůze) využít **Pravidla 142. 4 b) nebo P 125.5 a postupuje se podle Pravidla 145.2.**

Když se však nad celou věcí zamyslíme, je nám zde ku pomoci zde základní pravidlo, a to Pravidlo 20 IAAF Definice způsobilosti atleta. Je velmi stručné, říká, že atlet je způsobilý k soutěži pokud souhlasí řídit se těmito Pravidly (myšleno Pravidly IAAF) a není prohlášen nezpůsobilým (nezpůsobilost pak řeší celé Pravidlo 22). Domnívám se, že pokud nastupuji k soutěži s tím, že neumím chodeckou techniku závodní chůze, nejsem chopen ji fyzicky zvládnout, nejsem schopen vyvinout dostatečné sportovní úsilí při závodě, implicitně se neřídím Pravidly IAAF a vystavuji se nebezpečí diskvalifikace.

P 230. 7. Start

Oficiální české znění P 230. 7.

Start

7. Závod musí být odstartován výstřelem z pistole. Použijí se povely pro běhy delší než 400m. (viz P162.2.b). V závodech, kterých se účastí velký počet závodníků, musí být dána výstražná znamení 5 minut, 3 minuty a 1 minutu před startem. Po povelu "Připravte se !" se startér přesvědčí, že žádný závodník se nohou (nebo kteroukoliv částí těla) nedotýká startovní čáry nebo země za ní (míněno ve směru běhu) a pak závod odstartuje. Pozn. : V soutěži družstev je startovní prostor rozdělen do sektorů. Členové každého družstva se ve svém sektoru seřadí do zástupu.

Analýza P 230.7.

Komentář: Pro všechny chodecké závody musí být podle tohoto paragrafu vydány na startu následující povel v národním jazyce nebo v angličtině nebo ve francouzštině: „Připravte se!“ („On your marks!“ v angličtině) - a následuje výstřel ze startovací pistole. Místo v sektoru při soutěži družstev (Světový pohár, Evropský pohár) určuje technický delegát na technické poradě.

P 230. 8. Bezpečnost závodu a lékařské zabezpečení

Oficiální české znění P 230. 8.

Bezpečnost závodu a lékařské zabezpečení

8. a) Pořadatelé závodu v chůzi na silnici musí bezpodmínečně zajistit bezpečnost závodníků. Při soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) pořadatel musí zajistí, aby silnice po níž závod probíhá, byla v obou směrech uzavřena pro motorizovanou dopravu.
- b) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) se chodecké soutěže musí konat v takovou dobu, aby chodci závod dokončili za denního světla.
- c) Bezprostřední lékařský zákrok v průběhu závodu oficiálním lékařským personálem určeným pořadatelem a zřetelně označeným páskou na paži, vestou nebo jiným výrazným způsobem, nesmí být považováno za nedovolenou pomoc.
- d) Závodník musí ihned odstoupit ze soutěže, bylo-li to nařízeno Lékařským delegátem nebo členem oficiální lékařské komise.

Analýza P 230. 8.

Odstavec 6.a) (přesné znění):

Organizační výbor chodeckých závodů musí zajistit bezpečnost závodníků a činovníků. Při soutěžích pořádaných podle Pravidla 12. 1. a), b), c) musí organizační výbor zabezpečit uzavření silnic, vyžívaných pro závody ve všech směrech.

Komentář: tento odstavec je v českých Pravidlech poněkud nepřesný a mluví o uzavření silnice v obou směrech. Kdo někdy pořádal závody na silnici, dobře ví, že řidiči se snaží také přejet trať napříč. Proto zdůrazňuji ve všech směrech. Jako nutná podmínka se to samozřejmě týká velkých mezinárodních závodů.

Odstavec 6 b). (přesné znění)

Při soutěžích pořádaných podle Pravidla 1 a), b), c) musí být chodecké závody odstartovány a dokončeny za denního světla.

Komentář: nejen tedy dokončeny, jak je uvedeno v českých Pravidlech, ale také odstartovány za denního světla.

Odstavec c) **Bezprostřední lékařský zákrok během závodu prováděný zřetelně označeným lékařem, určeným organizačním výborem, nesmí být považován za nedovolenou pomoc.**

Odstavec d) Komentář: Oba předcházející odstavce se týkají všech závodů, tedy i závodů na dráze. Paragraf bezpečnost a lékařské zabezpečení většinou nečiní potíže, odpovědnost leží na organizačním výboru závodů a lékařské zabezpečení vykonávají většinou profesionální lékaři.

P 230.9. Osvěžovací a občerstvovací stanice

Oficiální české znění P 230. 9.

Osvěžování a občerstvovací stanice při silničních soutěžích

9. a) Na startu a v cíli všech závodů musí mít závodníci k dispozici vodu a další vhodné občerstvení.
9. b) Při všech závodech od 5 km vč. až do 10 km vč. musí být ve vhodných intervalech zřízeny osvěžovací stanice, kde se podává pouze voda, pokud k takovým opatřením povětrnostní podmínky opravňují.
POZN.: Pokud to bude považováno za vhodné s ohledem na určité organizační a/nebo klimatické podmínky, mohou být rovněž zřízeny stanice, kde bude vytvářena vodní mlha na trati.
- b) Při všech soutěžích na tratích delších než 10 km musí být v každém kole k dispozici občerstvovací stanice (kromě vody i jídlo). Dále musí být zřízeny osvěžovací stanice, kde se podává pouze voda, asi uprostřed mezi občerstvovacími stanicemi, případně častěji, pokud k takovým opatřením povětrnostní podmínky opravňují.
- c) Občerstvení, které může být poskytnuto pořadatelem nebo je připraveno samotnými soutěžícími, musí být uloženo na stanicích tak, aby bylo závodníkům snadno přístupné nebo jim může být podáváno přímo do rukou pověřenými osobami.
- d) Tyto pověřené osoby nesmí vstoupit na trať, nebo překážet některému soutěžícímu. Občerstvení mohou podat soutěžícímu buď zpoza stolu nebo nejvýše 1 m z boku, ale nikoliv z postavení před stolem.
- e) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a),b),c) a f) mohou být za stolem současně pouze dva činovníci z každé země. Za žádných okolností nesmí kterýkoliv činovník běžet vedle závodníka, když přebírá občerstvení.
- f) Závodník, který přijme občerstvení nebo vodu mimo oficiální občerstvovací stanici, vystavuje se nebezpečí diskvalifikace vrchním rozhodčím.

Analýza P 230. 9 a)-f)

Odstavec 7 a) říká jasně: **Voda a další vhodné občerstvení musí být k dispozici na startu a v cíli všech závodů.**

Komentář: Oproti oficiálnímu překladu jsem jen ponechal původní slovosled, abych tak zdůraznil, co má být k dispozici. Opakuje se tu vlastně v chodeckém pravidle Pravidlo 240. 9 a), týkající se běžeckých soutěží - závodů na silnici.

Odstavec b) Komentář: Otázku, kdo určí, zda budou osvěžovací stanice zřízeny pravidlo neřeší, bývá to obvykle Hlavní rozhodčí nebo Vrchní rozhodčí, často po dohodě se závodníky a samozřejmě po poradě s pořadatelem závodu.

Odstavec c) Komentář: To znamená, že **do 10km včetně je možnost osvěžovací stanice** (pokud počasí vyžaduje) a **nad 10km a výše již musí být zřízena OBČERSTVOVACÍ stanice a navíc může být zřízena OSVĚŽOVACÍ stanice, bez ohledu na to, zda se závod koná na dráze nebo na silnici.** Následující odstavce vymezují všechna další nařízení, týkající se občerstvovací stanice. Dochází běžně k situaci, kdy situací kdy startují muži 20km společně s juniory na 10km. Pravidlo 230.9. c) samozřejmě stále platí, to znamená, že **junioři při závodě na 10km nesmí používat OBČERSTVOVACÍ stanici**, pouze osvěžovací. Je dobré jim to na technické poradě a ještě před startem připomenout, aby nedošlo ke zbytečným nedorozuměním.

Odstavec d) nevyžaduje komentář, je jasný.

Odstavec e) (přesné znění)

Závodník, který přijme občerstvení na jiném místě než na občerstvovací stanici se vystavuje diskvalifikaci (zadává příčinu ke své diskvalifikaci).

Komentář: Záleží na Hlavním rozhodčím, zda vyloučí závodníka za tento přestupek rovnou, nebo zda bude kvalifikovat tento přestupek jako možnou nedovolenou pomoc, která však není explicitně v Pravidle 144 . 2 vyjmenována (tam je nedovolené udávání tempa a vysílací technika, které musí být vždy považovány za nedovolenou pomoc) a bude varovat závodníka žlutou kartou, s tím, že při jakémkoli opakování bude ze závodu vyloučen. Pokud se týká osvěžení přijatého mimo osvěžovací stanici, stává se často, že ho chodec přijme bez vlastní vůle. Mám na mysli kropení všech závodníků, kteří procházejí kolem, zahradní hadicí při 50km ve vedru od diváků a podobné případy. To není občerstvování a tyto případy samozřejmě nejsou v žádném případě důvodem k diskvalifikaci závodníka.

Praktická poznámka k občerstvovací stanici: pokud nechcete, aby na osvěžovacích a občerstvovacích stanicích docházelo k porušování Pravidla 230 o dopnuté noze v kolenu, stoly musí být o něco vyšší než normálně, by se závodníci nemuseli sklánět a tím pokrčovat nohy. Podávat občerstvení závodníkovi přímo do ruky oprávněnými osobami, označenými většinou páskou, je v Paragrafu 7 povoleno. Zřizování a provoz těchto stanic spadá pod ředitele závodu (organizační výbor, pořadatele), nikoli pod rozhodčí chůze nebo vrchníka chůze. Tým na občerstvovací stanici bývá označen páskou na rukávě.

Odstavec f) Komentář: U občerstvovacích stanic stojí obvykle jiní rozhodčí, než jsou rozhodčí chůze a kontrolují dodržování tohoto paragrafu. O vyloučení závodníka z toho důvodu, že podle něj při občerstvení běhá trenér nebo jiný činovník z jeho týmu je nutné rozhodnout podle Pravidla 144 Napomáhání závodníkům, jak bylo pospáno výše: Hlavní rozhodčí bude varovat závodníka s tím, že při jakémkoli opakování bude ze závodu vyloučen. Podle Pravidla 240 IAAF Závody na silnici si smí závodník připravit samozřejmě také vlastní občerstvení. To musí být **(240.9 d)** od okamžiku, kdy je předáno atletem či jeho zástupcem, pod dozorem činovníků určených pořadatelem..

P 230. 10. Soutěže na silnici

Oficiální české znění P 230. 10.

Soutěže na silnici

10.a) Při soutěžích uvedených v P 1.1.a), musí být okruh dlouhý nejvýše 2,5 km a nejméně 2,0 km. Pro všechny ostatní soutěže musí být okruh dlouhý nejvýše 2,5 km a nejméně 1,0 km. Pro soutěže, které začínají a končí na stadionu, má být okruh umístěn co nejbližší stadionu.

b) Délka tratí silničních závodů musí být měřena v souladu s ustanoveními P240.3.

Pozn. : Toto ustanovení se doporučuje též pro soutěže konané v ČR a organizované ČAS.

Analýza P 230. 10 a)-b)

Odstavec a) se v současné době využívá skutečně jen pro uvedené nevyšší chodecké soutěže, ve světě se pořádají mezinárodní závody podle Pravidla 1.1 b) - h) na tratích 1km a to z důvodů větší divácké atraktivity, lepší kontroly závodníků ze strany RCH, snadnější konstrukce trati, možnosti kontroly mezičasů na každém kilometru pro závodníky. Je zásluhou Poděbrad, že se nám podařilo postupně i ve světě prosadit okruh 1km jako standard včetně ME.

Odstavec b) Komentář: Pravidlo 240, týkající se závodů na silnici, zde vstupuje do Pravidla chodeckého pod označením 230. 10 b), kde se hovoří o délce tratě, jejíž nepřesnost nesmí při soutěžích konaných podle Pravidla 1.1 a), b), c) a f) přesáhnout 0,1% délky trati. To je pro 50km celková maximální chyba 50m, pro 20km 20m atd. Stejný postup měření a povolená tolerance se však doporučuje také pro naše národní soutěže organizované ČAS. Platnost certifikátu, vydaného oficiálním měřičem tratí s oprávněním IAAF, je 5 let. Po této době je třeba trať znovu úředně přeměřit, i když nedoznala žádné změny. Seznam, oprávněných měřičů tratí s platným certifikátem IAAF nebo EAA je k dispozici na ČAS.

P 230. 11. a 12. Průběh soutěží

Oficiální české znění P 230. 11 a 12.

Průběh soutěží

11. Při závodech v chůzi na 20 km a delších, smí závodník opustit silnici nebo dráhu se svolením rozhodčího a za jeho dozoru, pokud si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost.
12. Pokud se příslušný vrchní rozhodčí dozví od rozhodčího, úsekového rozhodčího nebo jinak, že chodec opustil vyznačenou trať a zkrátí si tak předepsanou vzdálenost, musí takového chodce diskvalifikovat.

Analýza P 230.11.- 12.

230. 11. Komentář: Na otázku jak je to s opuštěním DRÁHY při závodech kratších než 20 km (na dráze musíme uvádět přesněji 20 000 m) dává jasnou odpověď Pravidlo 163.6 Opuštění dráhy, oficiální české znění: Závodník, který dobrovolně opustí běžecký ovál, nesmí v závodě pokračovat.

Jak je to s opuštěním SILNICE (silničního okruhu) při závodech kratších než 20km? Domnívám se, že zde došlo ke zkřížení dvou pravidel. Obecnější Pravidlo 240.9, jasně vymezuje možnost opustit okruh při soutěžích konaných na silnici, oficiální české znění: „Při závodech na silnici smí závodník opustit silnici nebo dráhu (road or track) se svolením rozhodčího a za jeho dozoru pod podmínkou, že si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost.“

Speciální „chodecké“ Pravidlo 230. 11. Průběh (chodeckých) závodů však toto opuštění tratě podmiňuje: závodník smí opustit dráhu nebo silnici při závodech na 20 km a delších. Je jasné, že pokud se budeme řídit obecnějším pravidlem 240, paragrafem 10, závodník smí opustit dráhu nebo silnici při zachování všech podmínek svolení rozhodčího a nezkrácení si tratě. V praxi jsou vždy při větších závodech na okruhu umístěny přenosné WC buňky, kterých samozřejmě mohou využívat i závodníci na 10km a kratších, pokud se na stejném okruhu tyto soutěže konají, nejedná se tedy v tomto případě o opuštění trati. P 230. 11 zamezuje případům na vzdálenosti kratších než 20km, kdy závodník opouští trať z jiných důvodů, např. leží na trávě mimo závodní okruh kvůli křeči v noze, sedne si na lavičku mimo trať aby se vzpamatoval atd. V takovém případě – při závodech kratších než 20km nebo 20 000m - se jedná o opuštění trati, ať už na silnici nebo na dráze a závodník nesmí v závodě nadále pokračovat.

230. 12. vyžaduje přesnější překlad, ten spočívá v tom, že k diskvalifikaci závodníka pro zkrácení tratě dochází v případě, kdy příslušný Vrchní rozhodčí (referee) **je přesvědčen, má za prokázané, došel k závěru** (is satisfied), že ke zkrácení tratě došlo, ať už referencí od rozhodčího, úsekového rozhodčího nebo jinak. Nikoli tedy na základě jakéhokoli podnětu od diváků nebo trenérů, Vrchní rozhodčí se skutečně musí přesvědčit, že ke zkrácení trati došlo.

Tímto paragrafem celé Pravidlo 230 IAAF končí.

III. Speciální část

III. 1. Specifická pravidla vstupující do chodeckých soutěží

Pro zájemce o vyšší odbornost uvádím vztahy několika vybraných pravidel k Pravidlu 230 IAAF. Jedná se o **Pravidlo 110 IAAF Mezinárodní činovníci**, kde se dozvíme, že na všechny soutěže IAAF spadající pod Pravidlo 1.1.a) b), c) a f) jsou nominováni rozhodčí chůze z mezinárodního panelu IAAF nebo oblastního panelu. Pro soutěže řízené ČAS jsou delegováni pouze vedoucí činovníci a to složkou, na jejíž úrovni je soutěž pořádána. Ostatní činovníky deleguje pořadatel. V praxi to je většinou Hlavní rozhodčí a/nebo vrchník chůze.

Navazuje **Pravidlo 116 Mezinárodní rozhodčí chůze**, které vysvětluje jejich statut:

PRAVIDLO 116 - Mezinárodní rozhodčí chůze (IRWJ – MRCH, tyto nelibozvučné zkratky pocházejí z anglického překladu International Race Walking Judge – mezinárodní RCH, tedy MRCH) Chodecká komise IAAF musí v souladu s kritérii schválenými Radou IAAF vytvořit Panel mezinárodních rozhodčích chůze. Rozhodčí chůze jmenovaní pro všechny mezinárodní soutěže uvedené v P 1.1.a) musí být členy Panelu mezinárodních rozhodčích chůze.

POZN.: Rozhodčí chůze delegovaní pro soutěže uvedené v P 1.1.b), c), e), f), g) a j) musí být uvedeni na Panelu mezinárodních rozhodčích chůze nebo jednoho z Panelů oblastních rozhodčích chůze.

Poznámka: Část tohoto Pravidla je pak přímo včleněna do „chodeckého“ P 230. 2c).

V Pravidle 120 Činovníci závodů se určuje (podle Pravidla 230. 2 d) - e) maximální počet rozhodčích chůze v soutěžích podle P 1.1.a),b),c) a f)

Pořadatel závodu ustanoví všechny činovníky podle pravidel té členské země, v níž se závody konají, v případě soutěží uvedených v P 1.1.a),b),c) a f) podle pravidel a způsobu řízení příslušné mezinárodní organizace.

Následující seznam zahrnuje činovníky nezbytné pro hlavní mezinárodní soutěže. Pořadatel jej může pozměnit podle místních okolností

- jeden vrchník a přiměřený počet asistentů a pět rozhodčích pro každou soutěž v chůzi na dráze

- jeden vrchník a přiměřený počet asistentů a osm rozhodčích pro každou soutěž v chůzi mimo stadion

- další rozhodčí soutěží v chůzi, podle potřeby, vč. zapisovatelů, rozhodčích návěstní tabule atd.

Poznámka: tito MRCH rozhodují samozřejmě všechny závody, není to myšleno tak, že na každý závod je nominována samostatná skupina RCH. Dalšími rozhodčími pro soutěže v chůzi mohou být rozhodčí, kteří dbají na dodržování pravidel u občerstvovací stanice, rozhodčí v cíli atd.

Pravidlo 125. 1. Vrchní rozhodčí (Referee):

1. Dle potřeby je alespoň jeden vrchní rozhodčí určen pro svolavatelnu, soutěže (běžecké a chodecké) na dráze, pro soutěže v poli, pro víceboje a pro soutěže (běžecké a chodecké) mimo stadion. Vrchní rozhodčí soutěží na dráze a vrchní rozhodčí pro soutěže mimo stadion nemají oprávnění zasahovat

ani do záležitostí spadajících do pravomoci vrchníka chodeckých soutěží ani do záležitostí spadajících do pravomoci zástupce vrchníka chůze.

Poznámka: To znamená, že Vrchní rozhodčí nemá právo rozhodovat o vyloučení závodníka z důvodu porušení P 230.1 na základě P 230 6a) nebo 3a). Posuzování chodecké techniky je vyhrazeno pouze RCH a vrchníkovi chůze.

V Pravidle 163. Závod se chůze týká paragraf 2. Překážení

2. Pokud závodník strká do jiného závodníka nebo mu brání v běhu musí být ze závodu vyloučen. Vrchní rozhodčí má právo nařídít opakování běhu bez vyloučeného závodníka či v případě kvalifikačního běhu povolit kterémukoliv ze závodníků (vyjma vyloučeného) vážně postižených strkáním nebo bráněním, startovat v dalším kole soutěže, pokud tento atlet běh dokončil a projevil vůli řádně soutěžit. Vrchní rozhodčí má právo nařídít opakování závodu, považuje-li to za oprávněné a odůvodněné, bez ohledu na to, zda byl některý závodník diskvalifikován, či nikoliv.

Komentář: to se ovšem více týká krátkých běhů, nikoli chůze, tam by to přicházelo v úvahu jen na krátkých tratích, jinak nemá opakování smysl.

Pravidlo 260 Světové rekordy určuje platnost uznání světových rekordů také pro závodní chůzi. Nejprve obecná pravidla platná pro všechny světové rekordy:

P 260.6. Každý atlet, který dosáhne světového rekordu, se musí po ukončení disciplíny bezpodmínečně podrobit dopingové kontrole provedené v souladu s právě platnými pravidly IAAF a Antidopingovými směrnici IAAF.

P 260.7. Pokud závodník přizná, že nějaký čas před dosažením výkonu na úrovni světového rekordu užil v té době zakázanou látku nebo použil nedovoleného postupu, pak, podle stanoviska Lékařské nebo Dopingové komise, IAAF nebude takový výkon nadále pokládat za rekord.

P 260.9. V soutěži jednotlivců musí startovat a s bona fide úsilím soutěžit alespoň tři soutěžící, v rozestavném běhu alespoň dvě družstva.

P 260.10. rekordní výkon musí být lepší nebo roven výkonu na úrovni stávajícího rekordu v disciplíně, kde IAAF vede světové rekordy. Výkon rovný výkonu stávajícího rekordu, má stejné postavení jako původní rekordní výkon.

Specifické podmínky

P 260.18 a) Vyjma soutěží na silnici, pro uznání výkonu jako rekord musí být rekordního výkonu dosaženo na závodišti, které odpovídá P140.

P 260.22. Pro běžecké a chodecké soutěže musí být pro změření rekordních výkonů splněny následující podmínky :

a) Rekordy v běžeckých a chodeckých soutěžích musí být změřeny úředními časoměřiči nebo schválenou, plně automatickou časomírou nebo pomocí čipů (viz P 165).

d) Pro všechny rekordy na otevřeném závodišti do 200 m vč. je třeba předložit údaje o síle větru měřené v souladu s P163.8),.9),.10). Přesahuje-li rychlost větru naměřená ve směru běhu v průměru hodnotu + 2,0m/s (do zad běžce), nebude výkon uznán jako rekord.

P 260.23. Pro světové rekordy na několik vzdáleností dosažených ve stejném závodě:

a) Závod musí být vypsán pouze na jedinou vzdálenost.

b) Závod vypsaný na dosažení vzdálenosti v určitém čase však může být spojen se závodem na určitou vzdálenost (např. závod na 1 hodinu se závodem na 20 km - viz P 164.4)

c) Závodník může v jednom závodě dosáhnout více rekordů.

d) Je rovněž možné, aby několik atletů ve stejném závodě dosáhlo různých rekordů.

e) Nelze uznat závodníkovi rekord na kratší vzdálenost, pokud nedokončil závod na celou vypsanou vzdálenost

P 260. 25. Pro uznání rekordního výkonu dosaženého v chodecké soutěži, musí při závodě působit alespoň tři rozhodčí, kteří jsou uvedeni buď na Panelu mezinárodních rozhodčích chůze IAAF nebo na panelu rozhodčích chůze příslušné oblasti a všichni musí podepsat formulář žádosti o uznání rekordu.

P 260. 29. **Světové rekordy v chodeckých disciplínách na silnici. Pro uznání rekordního výkonu**

a) trať musí být změřena jedním nebo více oprávněnými měřiči IAAF/AIMS tř. A nebo B, podle ustanovení P 117.

b) okruh nesmí být kratší než 1,0 km a delší než 2,5 km, start a cíl na stadionu je možný.

c) kterýkoliv z měřičů, který trať vyměřil a vypracoval osvědčení (certifikát) nebo jiný měřič třídy A nebo B musí podle kompletní dokumentace o vyměření vč. map ověřit, běžně tím, že jede ve vedoucím vozidle, že absolvovaná trať je tratí vyměřenou.

d) ověření tratě (tj. přeměření) musí být provedeno co nejdříve před závodem, v den závodu nebo co nejdříve po závodě. Je vhodné, aby přeměření provedl jiný měřič třídy A nebo B, než ti, kteří provedli původní měření.

POZN.: Pokud byla trať původně změřena alespoň dvěma měřiči třídy tř. A nebo B, a alespoň jeden z nich je přítomen při ověření tratě podle P260.28.d), ověření podle P260.28.e) není požadováno

e) Světové rekordy v chůzi dosažené na dílčí vzdálenosti daného závodu, musí splňovat podmínky dané ustanoveními P260. Délka dílčího úseku musí být změřena a vyznačena během vyměřování celé tratě a musí být ověřena v souladu s ustanoveními P260.29.d).

POZN. : Doporučuje se, aby národní federace uplatňovaly obdobná pravidla pro uznávání vlastních rekordů.

31. Rekordy České republiky jsou vedeny samostatně v kategorii dospělých, juniorů, dorostu a žactva ve všech disciplínách uvedených v P 261, P 262 a P 263 a v dalších disciplínách podle rozsahu závodění v jednotlivých věkových kategoriích.

Rekord České republiky může vytvořit pouze závodník, který má státní občanství ČR.

32. Pro schválení rekordů dospělých platí podmínky uvedené v odstavcích 1, 2, 5, 9, 10, 11, 18, 19, 21 až 27 tohoto pravidla (myslí se P 260).

Pozn.: Pro uznání rekordu dosaženého na silnici platí, že vyměření tratě musí provést alespoň jeden měřič, který je držitelem certifikátu ČASu.

Postup při schvalování rekordů ČR je uveden ve Směrnici ČAS č. 3/2004, část IV, článek 13 a 14.

Pozn. : Za řádné závody ve smyslu odstavce 1) tohoto pravidla se považují jak soutěže řízené ČAS, tak soutěže řízené Krajskými atletickými svazy (KAS).

P 261. Disciplíny, ve kterých jsou uznávány světové rekordy

Tabulka 1. Přehled tratí, na nichž se vedou světové rekordy v chůzi

<i>Muži</i>	venku	venku	venku	hala	způsob měření
dráha	20 000m	30 000m	50 000m	5 000m	AM nebo RM
silnice	20 km		50 km		AM, RM, TM
<i>Ženy</i>					
dráha	10 000m	20 000m		3 000m	AM nebo RM
silnice		20 km			AM, RM, TM
<i>Junioři</i>					
dráha	10 000m				AM nebo RM
silnice	10 km				AM, RM, TM
<i>Juniorky</i>					
dráha	10 000m				AM nebo RM
silnice	10 km				AM, RM, TM

(Tabulka autora. Zdroj dat: P 261 a 262 IAAF pro rok 2012-2013)

Legenda: A= Plně automatické měření časů

RM=Ručně měřené výkony

TM=Čipovou časomírou měřené výkony

III. 2. Nespecifická pravidla vstupující do chodeckých soutěží

Všech soutěžících atletů v chůzi se týkají obecná Pravidla 143.1 Oblečení, 143.2 Obuv a 143.7-8. Startovní označení (BIB). K tomu můžeme dodat, že při chodeckých soutěžích v chladném počasí mají někteří závodníci a závodnice na nohou oblečeny přiléhavé, pružné „elastřáky“. Je v kompetenci vrchníka chůze, zda toto oblečení povolí nebo ne. Musí se přitom řídit ustanovením Pravidla 143.1. že závodník nesmí nosit oděv znesnadňující rozhodování. V chůzi se to týká jasné viditelnosti dopnuté nohy v koleni. Každý případ je nutné posoudit zvlášť při svolávání závodníků na start. Že oblečení musí být čisté, neprůhledné ani za mokra a nevzbuzovat pohoršení je celkem známá věc a nedělá většinou při závodech potíže.

Co se týká obuvi, i v chůzi na Světovém poháru jsme byli svědky toho, že závodník jde bos, s každou botou jinak barevnou, případně s jednou botou. To vše je podle Pravidla povoleno, různé smluvní značky sponzorské obuvi neřeší při mezinárodních závodech rozhodčí chůze.

143.7. *Každý závodník musí mít dvě startovní označení, která musí být nošena viditelně, jedno na prsou a jedno na zádech, vyjma skoku o tyči a skoku do výšky, kde stačí jedno, buď na zádech nebo na prsou. Označení musí obvykle souhlasit s označením v programu nebo ve startovní listině. Pokud závodník soutěží v teplácích, musí mít na nich startovní označení připevněna obdobným způsobem. V soutěžích je dovoleno, aby na jednom nebo všech startovních označeních bylo místo čísla uvedeno jméno atleta nebo jiné vhodné označení.*

143.8. *Startovní označení musí být nošena tak, jak byla vydána. Nesmí být sestřižena, složena nebo jinak pozměněna. Při soutěžích na dlouhých tratích startovní označení smějí být perforována pro lepší proudění vzduchu, ale perforace nesmějí být v místech jakéhokoliv značení.*

Komentář: V našich podmínkách se řídí startovní označení platným Soutěžním řádem, pokud Hlavní nebo Vrchní rozhodčí, delegát soutěže nebo startér připustí účast závodníka s jedním číslem nebo v jiném než oddílovém dresu, není to důvod k diskvalifikaci závodníka ze strany RCH.

Pravidlo 144. 2. a) – g) Napomáhání závodníkům bývá obzvlášť často porušováno a je příčinou sporů mezi trenéry a rozhodčími zvláště při soutěžích na dráze. Jeho znění je však jednoznačné a pro chůzi zde neplatí nějaká odlišnost.

Pravidlo 146 Protesty většinou nedělá potíže. Dovolte jen stručně zopakovat to podstatné, co se v praxi chodeckých závodů objevuje. Protest týkající se účasti v soutěži se podává před zahájením soutěže technickému delegátovi. Proti jeho rozhodnutí je možné se odvolat k jury. Pokud nebyla jury ustanovena, pak k Hlavnímu rozhodčímu. (146.1). Pokud není možné protest vyřešit před zahájením soutěže, je závodníkovi povolen podmíněný start a záležitost je předána Radě IAAF nebo příslušnému orgánu. Častější jsou v chůzi protesty proti výsledkům nebo proti průběhu soutěže. **Musí být podány do 30 minut od úředního vyhlášení výsledků této soutěže. Pořadatel odpovídá za to, že bude**

zaznamenán úřední čas vyhlášení výsledků. (Tento protest není doprovázen peněžní částkou). (146.2).

146.3 Každý protest musí být podán ústně vrchnímu rozhodčímu buď samotným atletem, nebo někým jednajícím jeho jménem nebo oficiálním představitelem družstva. Taková osoba nebo družstvo může podat protest pouze tehdy pokud soutěží ve stejném kole soutěže k níž se protest (nebo následné odvolání) vztahuje (nebo se účastní soutěže, kde rozhodují body získané závodníky družstva).

Ten přezkoumá všechna fakta a pomocné materiály, včetně videozáznamu, v případě chůze také zápisu jednotlivých rozhodčích, protokolu vrchníka chůze, jednotlivých návrhů na vyloučení a může rozhodnout sám nebo předat protest jury.

Proti rozhodnutí Vrchního rozhodčího je možno podat odvolání k jury. Pokud Vrchní rozhodčí není k dosažení nebo není přítomen, je možné mu předat protest prostřednictvím Technického informačního střediska (TIC). V praxi chodeckých závodů zastává funkci vrchního rozhodčího často vrchník chůze, viz česká poznámka v Pravidlech:

31. Pokud při soutěži nebyla ustanovena funkce vrchního rozhodčího, podávají se protesty stejným způsobem vrchníkovi příslušné disciplíny.

146. 6. Odvolání k jury musí být bezpodmínečně podáno do 30 minut od

a) oficiálního oznámení výsledku soutěže upraveného rozhodnutím vrchního rozhodčího, nebo

b) doporučení poskytnutého těm, kdo se odvolávají, pokud výsledek nebyl změněn.

Odvolání musí být písemné a podepsané atletem, osobou jednající jeho jménem nebo činovníkem družstva a musí být doloženo vkladem 100 USD nebo jejich ekvivalentem. Vklad propadne, bude-li protest zamítnut. Atlet nebo družstvo mohou podat protest pouze tehdy pokud soutěží ve stejném kole soutěže k níž se protest (nebo následné odvolání) vztahuje (nebo se účastní soutěže, kde rozhodují body získané závodníky družstva).

Pozn. : Pro soutěže konané na území České republiky je výše vkladu dána soutěžním řádem nebo rozpisem příslušné soutěže, nejvýše však ekvivalentem výše uvedené částky.

POZN.: Po oznámení svého rozhodnutí musí vrchní rozhodčí okamžitě informovat TIC o čase tohoto oznámení. Pokud vrchní rozhodčí nemůže své rozhodnutí sdělit příslušnému družstvu/atletu ústně, je oficiálním časem okamžik, kdy toto rozhodnutí došlo TIC.

7. Jury musí vyslechnout všechny zúčastněné osoby. Pokud je jury na pochybách, mohou být vzaty v úvahu další dostupné důkazy. Pokud tyto důkazy, včetně jakéhokoliv dostupného video záznamu nejsou přesvědčivé, zůstává v platnosti rozhodnutí vrchního rozhodčího nebo vrchníka chůze.

8. Jury může přehodnotit své rozhodnutí, jsou-li předloženy nové přesvědčivé důkazy, pokud takové nové rozhodnutí může být ještě uplatněno. Nové rozhodnutí může být běžně učiněno pouze před vyhlášením vítězů příslušné disciplíny, pokud příslušný řídicí orgán nerozhodne, že okolnosti změnu ospravedlňují

10. Rozhodnutí jury (pokud nebyla ustanovena, rozhodnutí vrchního rozhodčího) je konečné. Proti rozhodnutí jury neexistuje odvolání, ani k Arbitrážnímu soudu pro sport (CAS).

Důležité je **Pravidlo 165 Měření času a cílová kamera**. Pro chodecké soutěže, stejně jako pro běhy platí tři způsoby měření: ruční měření nebo plně automatická časomíra opatřená cílovou fotografií nebo měření pomocí tzv. čipů, čipovou časomírou (**165. 1**). Jak je to se s dosaženými časy při chodeckých závodech? Při **RUČNÍM měření na DRÁZE** (165.10) musí být časy odečítány na **nejbližší vyšší 1/10 (desetinu) sekundy**, například na 20 000m chůze čas 1:22:19, 12 bude zaznamenán jako 1:22:19, 2. Pokud se jde závod **MIMO DRÁHU**, ať již úplně nebo částečně (to znamená, že start a cíl je na dráze, okruh vede mimo stadion), při **RUČNÍM měření** se čas odečítá na **nejbližší vyšší celou sekundu**, v našem uvedeném případě tedy 1:22:19, 12 bude zaznamenán jako výsledný čas 1:22:20.

Při **AUTOMATICKÉM měření** musí být čas odečítán z cílové fotografie následujícím způsobem: **Pravidlo 165. 23a, b, c** Pro všechny závody **na DRÁZE do 10 000m včetně** musí být čas **odečítán na 1/100 (setinu) sekundy**. Pro všechny závody **na DRÁZE delší než 10 000 m** platí odečtený čas na **nejbližší vyšší 1/10 (desetinu) sekundy**. Tedy například čas na 10 000m 41:27,32 bude zaznamenán jako 41:27,4. A stejně jako při ručním měření i zde platí pro všechny závody konané zcela nebo částečně **MIMO STADION** výsledný čas odečtený na **nejbližší vyšší celou sekundu**, (pro náš příklad 41:27,32 bude výsledný čas 41:28).

Při **použití čipů 165. 24**. Komentář: Paragraf **24 a) – f)** se týká se používání časoměrného systému pracujícího s prvky (čipy) pro automatický záznam průchodu závodníka startovní a cílovou čarou v závodech na silnici podle **Pravidla 230 – Závodní chůze a 240 - Silniční běhy a 250 – Přespolní běhy**. Podmínkou je, že tato časomíra nesmí ohrožovat bezpečnost závodníků ani nepředstavuje pro závodníky žádnou zábranu, má nepodstatnou váhu, nevyžaduje žádnou zvláštní akci od závodníků, je schválena Technickou komisí IAAF, je spuštěna výstřelem startérové pistole nebo schváleným časoměrným zařízením a **165. 24 e)** má schopnost rozlišení 0,1 sek. je schopno odlišit dva běžce, kteří doběhli v odstupě 0,1 sek a všechny časy, které nekončí na nulu jsou zaznamenány na nejbližší celou vteřinu. Náš případ na 20km muži 1:22:19, 12 bude tedy zaznamenán jako výsledný čas 1:22:20. ,

POZN. : Pro běžecké a chodecké závody na silnici je oficiálním časem doba, která uplyne mezi výstřelem startéra a okamžikem, kdy závodník překročí cílovou čáru. Nicméně, pokud závodník překročí startovní čáru po výstřelu startéra, je možno mu sdělit čas, který uplynul od překročení startovní čáry do překročení cílové čáry, ale tento čas nebude považován za oficiální. Pořadí, ve kterém závodníci překročili cílovou čáru, bude považováno za oficiální pořadí v cíli. Komentář: to je reálný čas závodníka, nedá se s ním však měnit pořadí, ve kterém závodníci překročili cílovou čáru.

165.24 f) systemem určené pořadí a časy závodníků v cíli lze považovat za oficiální, v případě potřeby lze pro určení správného pořadí v cíli použít ustanovení P 164.2 a P 165.2.

Pravidlo 165, měření časů - Přehledná tabulka (Jiří Kubíček)

Platí pro závody v běhu i chůzi

Zaokrouhluje se podle čtyř kritérií:

- zda se závod uskutečnil zcela na dráze, nebo mimo dráhu
(*koná-li se jen část na dráze, například start a závěr, považujeme to za závod mimo dráhu*)
- délky tratě (*mimo dráhu vždy na celé sekundy, na dráze viz tabulka*)
- způsobu měření (*ručně dráha vždy na desetiny, elektronicky dráha viz tabulka*)
- všechny naměřené časy zaokrouhluje se vždy nahoru, to je k horšímu času

Místo konání	Způsob měření	Délka tratě	Naměřená hodnota	Úřední čas	Zdůvodnění
dráha	elektronicky	100 m	11,231	11,24	vše elek. do 10 000m včetně na setiny
dráha	ručně	100 m	11,23	11,3	ručně dráha vždy na desetiny
dráha	elektronicky	3 000 m	14:23,456	14:23,46	vše elek. do 10 000m včetně na setiny
dráha	ručně	3 000 m	14:23,45	14:23,5	ručně dráha vždy na desetiny
dráha	elektronicky	10 000 m	34:08,326	34:08,33	vše elek. do 10 000m včetně na setiny
dráha	ručně	10 000 m	34:08,31	34:08,4	ručně dráha vždy na desetiny
dráha	elektronicky	20 000 m	2:12:15,562	1:12:15,6	vše nad 10 000 na desetiny
dráha	ručně	20 000 m	2:12:15,56	1:12:15,6	ručně dráha vždy na desetiny
mimo dráhu	elektronicky	7,2 km	29:32,654	29:33	mimo dráhu vždy na celé sec.
mimo dráhu	ručně	7,2 km	29:32,65	29:33	mimo dráhu vždy na celé sec.
mimo dráhu	elektronicky	maraton	3:12:14,123	3:12:15	mimo dráhu vždy na celé sec.
mimo dráhu	ručně	maraton	3:12:14,12	3:12:15	mimo dráhu vždy na celé sec.

Poznámka: Délku tratě závodu uskutečněného na dráze zapisujeme vždy v metrech. Tak by měla být tato délka uvedena i v propozicích.

Délku tratě závodu uskutečněného mimo dráhu zapisujeme vždy v kilometrech. Tak by měla být tato délka uvedena i v propozicích.

Vytvořil Jiří Kubíček, říjen 2012

IV. Závěrečná část

IV. 1. Povinnosti rozhodčího chůze a vrchníka chůze, zapisovatele a operátora návěstní tabule

Tato část je věnována povinnostem vrchníka chůze a rozhodčích chůze a praktickým radám, jak zabezpečit hladký průběh závodu. Tyto věci již nevymezuje Pravidlo 230 Závodní chůze, ale jsou součástí školení rozhodčích chůze včetně nejvyšší mezinárodní úrovně na Panelu IAAF mezinárodních rozhodčích chůze level III.

Přehled povinností rozhodčího chůze, jak jsou vymezeny Průvodcem IAAF pro rozhodování chůze:

- Být na místě alespoň 30 minut před startem závodu
- Zvolit vrchníka chůze, pokud tak již nebylo učiněno předem, nejméně 30 minut před startem závodu.
- Řídit se instrukcemi vrchníka
- Rozhodovat naprosto samostatně
- Zapsat jen to, co skutečně vidí
- Ukázat žlutý terč závodníkovi, o kterém není přesvědčen, že plně dodržuje P. 230. 1 definice závodní chůze a tento akt zapsat do svého záznamu
- Napsat neprodleně červenou kartu na závodníka porušujícího Pravidlo 230.1.
- Vyplnit záznam rozhodčího přesně a doručit jej vrchníkovi nebo zapisovateli ihned po závodě
- Přihlásit se po skončení závodu vrchníkovi a potvrdit, že všechny jím poslané červené lístky byly doručeny
- Být po závodě k dispozici vrchníkovi a být schopen odpovědět na všechny otázky týkající se závodu

Pozice rozhodčího by měla umožnit zřetelný a nerušený výhled na nohy závodníka. Při závodech NA DRÁZE, pokud je to možné, se postavíme VNĚ dráhy (v praxi do poslední dráhy), nikoli dovnitř na trávu, protože obrubník dráhy znemožňuje nerušený výhled na kontakt závodníka se zemí. Při závodech na SILNICI si najdeme NEJLEPŠÍ pozici pro nerušený výhled. Počátek našeho rozhodování by měl být asi při úhlu 45°, kdy nás míjejí závodníci, a končit by měl ve stejné poloze. **NIKDY nemohu posuzovat chodce při pohledu jen zepředu nebo zezadu, ale pouze ze strany, když mě míjí. NIKDY nemohu rozhodovat z jedoucího vozidla nebo ve skupině dalších rozhodčích chůze,** s nimiž diskutuji své rozhodnutí. Přítomen se mnou při rozhodování může být pouze vrchník, bez sebemenšího práva omezovat moje vlastní rozhodování.

V praxi vypadá situace tak, že vrchník chůze přidělí každému rozhodčímu chůze jeho úsek. V něm se rozhodčí může volně pohybovat a musí rozhodovat pouze v tomto úseku, způsobem popsaným

výše. Nebezpečná místa, kde může docházet k porušování pravidel jsou: Na startu, při předcházení dalšího závodníka, ve finiši, uprostřed skupiny, při stoupání a klesání, v ostrých zatáčkách, při občerstvovacích stanicích. Při závodech na 50km mohou rozhodčí chůze své úseky asi po půl hodině měnit – navzájem se posunovat.

Zde chci upozornit na ostré zatáčky. **Pokud je na trati zatáčka s ostrým poloměrem, není biomechanicky možné zatočit bez pokrčení kolen.** To je chyba vymezení tratě, nikoli závodníka. Protože jsou však takové okruhy běžné, všichni zkušení rozhodčí na úseku s touto **zatáčkou stojí ne v zatáčce, ale za ní, při vycházení závodníků ze zatáčky.** Tam dobře vidí, zda pokrčení kolena pokračuje, i když pro něj již není žádný biomechanický důvod. **Rozhodovat přímo v zatáčce ostatně odporuje i správné pozici rozhodčího,** protože větší část času závodníka pozoruje zepředu a zezadu, kdy nemůže správně rozhodovat a jen pár vteřin ze strany.

Co se týká občerstvovací a osvěžovací stanice, někdy nelze na stoly bez velkého shýbání prostě dosáhnout. Dobrý rozhodčí musí poznat, kdy závodník povolením kolen při zastávce na občerstvovací stanici získal výhodu před ostatními a kdy ne, a pokračuje správnou technikou. Stejně je to se zakopnutím o okraje tratě nebo o nohy jiného závodníka. To vše vyžaduje cit a zkušenost, jinak by mohli rozhodovat v atletice stroje a ne lidé.

Přehled povinností vrchníka chůze, jak jsou vymezeny Průvodcem IAAF pro rozhodování chůze:

- Svolat a vést schůzku rozhodčích před závodem. Na této schůzce přidělit úseky rozhodčím a vysvětlit postup, jakým se bude rozhodovat během závodu
- Zkontrolovat, že všichni rozhodčí jsou vybaveni správnými pomůckami
- Oznámit závodníkům jejich diskvalifikaci co nejdříve, poté co zkontroloval že tři červené karty pocházejí od tří různých rozhodčích
- Přesvědčit se, že návěstní – diskvalifikační varovací tabule je používána správně a že jsou na ní umístěny všechny červené terčíky s označením přestupku proti pravidlům, odpovídající počtu červených karet
- Vypracovat a podepsat protokol vrchníka chůze a společně s vrchním rozhodčím (hlavním rozhodčím) závodu zkontrolovat, že oficiální výsledky jsou správné
- Svolat schůzku rozhodčích po závodě. Na této schůzce analyzovat práci rozhodčích a diskutovat všechny problémy, které se vyskytly
- Při mezinárodních závodech IAAF 1.1a) poslat zprávu, obsahující protokol vrchníka chůze a formulář hodnocení rozhodčích příslušným odpovědným činitelům

Schůzka před závody je v praxi skutečně důležitá. Nejde jen o technické věci, ale také o celkovou úroveň rozhodčích a o maximální shodu při jejich rozhodování. K tomu dobře poslouží stručně a jasně zopakovat problematická místa Pravidla 230, aby bylo aplikováno jednotně. Vždy je

třeba zdůraznit samostatné jednání rozhodčích. Při delších závodech je vhodné rozhodčí na úsecích posunout. Je tím zajištěna větší objektivita a závodníci si nezvyknout vidět stejného rozhodčího na jednom místě. Velkým nešvarem je nechávat se ovlivnit varovací tabulí. To svědčí o nedostatku sebevědomí a neschopnosti rozhodčího unést vlastní rozhodnutí, i když se bude třeba odlišovat od ostatních. Aby se tomu zabránilo, úsek v cíli u tabule je vždy vymezen vrchníkovi, ostatní se mohou prostřídávat podle jeho pokynů. Je dobré několikrát během závodu celý okruh a všechny rozhodčí obejít a přesvědčit se o jejich pozici a způsobu rozhodování. Dobrý vrchník se cítí zodpovědný za celý závod a za profesionalitu svého týmu a může pro to mnohé udělat i během závodu, když například vidí jak se rozhodčí dohadují mezi sebou, nerozhodují z předepsané pozice, dohadují se se závodníky a podobně.

Co projednat na schůzce rozhodčích chůze:

- Rozdělení úseků rozhodčím
- Domluvit postup při střídání úseků, pokud to je vhodné
- Kdo se přesune do cílové rovinky ke konci závodu, aby zde byly k dispozici tři hlasy, pokud dojde ve finiši k porušení Pravidla 230. (Důležité zvláště pro závody na dráze)
- Jak bude zabezpečeno spojení mezi vrchníkem a rozhodčími během závodu
- Kdo bude sbírat červené karty
- Kdo bude zapisovatel závodu a rozhodčí návštěvní-diskvalifikační tabule (tyto funkce lze při menších závodech také spojit)
- Kdy bude schůzka po závodě pro hodnocení rozhodování nebo jiný způsob hodnocení (mailem společně s protokolem vrchníka atd).

Povinnosti zapisovatele (sekretáře) závodu:

- Být k dispozici vrchníkovi
- Shromažďovat červené karty a přesně zaznamenat tyto informace do celkového přehledu rozhodování, který se u nás označuje jako protokol vrchníka chůze
- Oznámit rozhodčímu návštěvní-diskvalifikační tabule každou došlou a zkontrolovanou červenou kartu na závodníky (při menších závodech je možné tyto funkce spojit se zapisovatelem)
- Neprodleně oznámit vrchníkovi jakmile došly tři červené karty od tří různých rozhodčích na jednoho závodníka. (Vrchník okamžitě provede kontrolu, a pokud vše souhlasí, diskvalifikuje dotyčného závodníka)
- Po závodě zkontrolovat protokol vrchníka, zda jsou na něm zapsány všechny červené karty a časy každé diskvalifikace a čas podání každé červené karty. Popřípadě v součinnosti s vrchníkem doplnit počet žlutých terčků, včetně časů, kdy byly závodníkům ukázány

Při větších mezinárodních závodech, ale i při mistrovstvích ČR se vyplatí ustanovit rozhodčího varovací tabule.

Povinnosti rozhodčího (operátora) varovací tabule:

- Podle pokynů zapisovatele nebo vrchníka přesně vyznačit na tabuli červenou kartu příslušnému závodníkovi, včetně znaku pro daný přestupek – pokrčené koleno nebo ztráta kontaktu podle P. 230.1.
- Přesvědčit se dotazem k zapisovateli nebo vrchníkovi, že třetí červená karta je umístěna na diskvalifikační tabuli správně

K chodeckým závodům ještě patří spojky nebo sběrači červených karet. **Povinnost spojky** je dvojjediná:

- Sbírat od všech rozhodčích červené karty a předávat je vrchníkovi
- Sbírat červené karty až do konce závodu

Oblečení rozhodčích bývá různé. Někdo se snaží za všech okolností dodržet předepsané oblečení, někdo je k nerozeznání od závodníků. Rozhodčí však má být oblečen podle statutu rozhodčího KR ČAS, pro české rozhodčí atletiky to znamená bílou košili nebo halenku, šedé kalhoty nebo sukně, případně modré sako. V každém případě by měl mít rozhodčí jasně viditelný odznak rozhodčího. Na světových soutěžích oblékají pořadatelé rozhodčí do svých vlastních, více či méně reklamních triček a mikin. Vhodné oblečení je oblečení přiměřené okolnostem, bílá barva košile (jedno zda s dlouhým nebo krátkým rukávem), pokud vás pořadatel neoblékl do svého, se nosí vždy, v každém případě dáváte svým oblečením také najevo určitou úctu k závodníkům a k pořadatelům.

Někdy se trenéři nebo závodníci ptají, zda mohou vědět, kdo je diskvalifikoval. Nejde o protest, ale o prosbu, kterou mohou vznést i závodníci, kteří závod bez problémů dokončili. Korektní postup je takový, že mají právo vidět po závodě protokol vrchníka chůze (tak jak jej zaznamenal zapisovatel závodu), často ještě neúplný bez časů a počtu ukázaných žlutých terčů, ale s přesnými časy došlých červených karet, neboť ty se zaznamenávají do protokolu, jak víme, okamžitě. Závodníci a trenéři mají právo na to, aby byla znovu vrchníkem překontrolována správnost všech tří nebo více červených karet na dotyčného závodníka. Pro trenéry je to nejlepší pomoc při opravách techniky, když se dozví, kdy se závodník dopustil chyb a z jakého důvodu. U nás je zakořeněna představa, že se jedná o nějaké tajné materiály. Nikoli, protokol vrchníka je oficiálním dokumentem, na základě kterého jsou vyhlášovány oficiální výsledky závodů. Shrnuto, **závodník nebo jeho zástupce má právo vědět kdy a za co byl závodník diskvalifikován, od kolika rozhodčích a to podle protokolu vrchníka.**

Ovšem nemá právo vědět jména rozhodčích chůze, kteří poslali červenou kartu. To není nijak automatická povinnost vrchníka chůze a domnívám se, že by to ani nebylo od vrchníka korektní, zveřejňovat okamžitě jména. Všechny primární dokumenty, což jsou varovací karty a zápisy rozhodčích chůze jsou určeny vrchníkovi a dalším činitelům a slouží pro vypracování protokolu vrchníka a neslouží jako podklad pro diskusi se závodníkem nebo jeho zástupcem. Pro korektní zápis protokolu vrchníka, který může sloužit také pro nahlédnutí závodníkům, **proto doporučuji používat**

pro rozhodčí kódových čísel nebo písmen. Kódová čísla rozhodčích by se mohla někdy plést se stanovním označením závodníků, v takovém případě jsou lepší velká písmena.

Schůzka rozhodčích po závodě se samozřejmě koná na všech světových soutěžích. V našich poměrech na mezinárodních závodech a na mistrovstvích by měla být samozřejmostí, na nižších soutěžích podle okolností. V každém případě však musí vrchník nějakým způsobem ocenit práci svého týmu rozhodčích a upozornit na nedostatky, ke kterým došlo. Stejně tak musí dát slovo každému rozhodčímu k hodnocení závodů. Zda to udělá formou oficiální schůzky nebo krátkého rozloučení se s každým rozhodčím, nebo zasláním protokolu vrchníka s komentářem ostatním rozhodčím, je na jeho uvážení při těchto menších závodech. Je třeba si uvědomit, že to je jedna z mála zpětných vazeb, při které se sbírají zkušenosti a rozhodčí může postupovat ve své jistotě a profesionalitě rozhodování rychle kupředu. Proto jsou tyto schůzky, kdy se rozhodčí může porovnat s ostatními, důležité především pro odborný růst rozhodčích samotných. Na oficiálních schůzkách je povinností vrchníka:

- Analyzovat protokol vrchníka z hlediska shody
- Dát slovo každému rozhodčímu k připomínkám a k hodnocení závodu

IV. 2. O filosofii chování rozhodčího chůze

Mládež a veteráni

Kodifikovat do jazyka pravidel se všechno nedá. Proto bych rád věnoval tuto část lidské stránce osobnosti rozhodčího. Nestačí jen znát dokonale pravidla při rozhodování chůze. Svoji roli, více než kde jinde, zde hraje smysl pro fair play. Nezapomeňte, že při závodní chůzi rozhoduje i Vaše subjektivní stránka, ať chcete nebo ne, a můžete vyniknout dosti nešťastně, nebo naopak, platit za objektivního zkušeného rozhodčího, jehož slovo má pro závodníky a trenéry velkou váhu. **Závodníka poškodíte nespravedlivým, zaujatým rozhodováním. A pozor, nespravedlivým a zaujatým neznamená jen neoprávněné vyloučení. Nespravedlivé je i přehlížení porušování Pravidla 230.1. neboť poškozují ostatní závodníky, kteří jdou podle pravidel.** Rozhodčí chůze mají relativně velké pravomoci a na základě nezvládnuté osobnostní stránky můžete výkon chodce znemožnit. Dovolte tedy, abych vyložil několik zásad, které vás při dodržování bezpečně provedou úskalím subjektivního hodnocení.

- **Hodnot' jen to, co skutečně sám vidíš!**
- **Pokud jsi na pochybách, dej závodníkovi výhodu!**
- **Nevěř, že známkou dobrého rozhodčího je co nejvyšší počet červených karet, které na závodníky napsal. Dobrý rozhodčí může daleko více pomoci závodníkům k dokončení soutěže nestranným využitím žlutých terčů, ještě než dojde k porušení Pravidla 230.**
- **Pokud jsi došel k rozhodnutí, jednej okamžitě!**
- **Pokud ukazuješ žlutý terč závodníkovi nebo závodnici, musí být jasné, že vidí tvůj terčik a že ví, že žlutý terč patří právě jemu/jí. (Terčik ukazujeme závodníkovi v úrovni očí nebo ramen.**

Když chceme napomínat závodníka ve skupině, stoupneme si před ni se zdviženým terčíkem, aby nás zaregistrovala a ukážeme jasně na napomínaného závodníka a pokud okolnosti dovolí, hlasitě přečteme jeho číslo. Často stačí navázat očima kontakt s napomínaným závodníkem (kývnutím hlavy nám dá najevo, že porozuměl).

- **Nerohoduj z jedoucího vozidla!**
- **Pamatuj, že způsob jakým jde závodník dnes, nemusí být způsob, jakým půjde příště. Když je závodník dnes diskvalifikován, nevyvozuji z toho podjaté závěry pro příští závod.**
- **Nenech se ovlivnit vnějšími okolnostmi! Kontroluješ svůj úsek trati nebo dráhy, tak dělej svoje vlastní rozhodnutí.**
- **Vyhýbej se konverzaci s ostatními rozhodčími během závodu! Musíš rozhodovat nezávisle.**
- **Neměj aktivní zájem o umístění závodníků nebo týmů.**
- **Nesděluj žádnému závodníkovi informace o jeho umístění a o průběhu závodu.**
- **Jednej nestranně! Jestliže závodník z tvého národního týmu porušuje Pravidlo 230, musíš jednat přesně podle Pravidel.**
- **Vyplň svoji červenou kartu přesně a zřetelně, tak aby nevznikly žádné pochybnosti, až ji obdrží vrchník.**
- **Na dráze rozhoduj vždy z vnější strany, pokud to bude možné.**
- **Nedovol, aby se tvoje chování během závodu stalo neprofesionálním až směšným tím, že budeš pobíhat za závodníky, schovávat se na trati, lehat si na trať nebo dráhu, abys lépe viděl a dohadovat se se závodníky!**

Vždy musíme mít na paměti, že rozhodčí chůze je na trati jenom proto, aby mohla proběhnout soutěž podle pravidel atletiky. Rozhodčí umožňuje závod, nic víc a nic méně. Není nadřazen závodníkům, je tam jen proto, že má rozhodovat podle Pravidel IAAF a v jejich duchu a tím vytvářet pro všechny zúčastněné závodníky rovné podmínky. Každé jiné zájmy jako osobní prestiž, komplexy, pocit nadřazenosti, spoluvytváření výsledků závodu, vlastní důležitost před kamerami a diváky atd. do rozhodování nepatří a musí jít během závodu stranou. Služba rozhodčího trvá od počátku až do konce závodu. Uvědomte si, že vaše špatné rozhodnutí může znehodnotit obrovské množství tréninkové práce, značné finanční sumy na přípravu závodníka, práci týmu i perspektivu závodníka samotného. Máte v rukou velkou důvěru, že znáte pravidla a jste schopni rozhodovat a hodnotit chodeckou techniku. Nezklamte sami sebe a svoje svědomí!

Mládež:

Při velkých mezinárodních závodech, ale i při národních mistrovstvích jsou často zařazovány závody dětí nebo náborové veřejné závody. Zkušený rozhodčí a vrchník ví, jak má postupovat. Je jasné, že děti a vůbec všichni, kdo jdou poprvé, se s chodeckou technikou občas hodně perou. Rozhodování přesně podle Pravidla 230.1 není možné, pokud nechceme téměř všechny ze závodu vyloučit. Používáme žluté terčíky, i slovně říkáme, co je špatně, velké prohřešky řešíme tak, že vezmeme dětského závodníka za paži a vysvětlíme mu, že musí dopnout koleno nebo dodržovat kontakt se zemí. Tím ztratí výhodu, kterou získal. Pouze nezbytné případy výjimečně vyloučíme. Jde

přece o to, neodradit okamžitě všechny zájemce o závodní chůzi. Z těchto náborových závodů se nedělá protokol vrchníka a jsou to závody – více show a legrace - než tvrdý boj o medaile a nominace.

Veteráni:

Se soutěžemi veteránů a veteránek je situace trochu jiná. Přes všechnu úctu a obdiv k jejich výkonům musím konstatovat, že Pravidlo 230 IAAF platí v nezměněné podobě i pro veterány, pokud se soutěží v rozsahu tratí, jak je zahrnují Pravidla IAAF. Nejsou zde zvláštní pravidla pro kategorii 35 let a starší, ani výjimky pro kategorii 80+. Pokud se veteráni zúčastňují soutěží v závodní chůzi, měla by jejich technika odpovídat definici závodní chůze podle Pravidla 230. 1. V každém jiném případě se vystavují nebezpečí diskvalifikace. Kdo se zúčastňuje veteránských mistrovství světa a Evropy, dobře ví, jak jsou někdy rozhodčí nekompromisní, až zbytečně tvrdí. V domácí praxi musíme citlivě rozlišovat, zda veteránský závodník získal svoji špatnou technikou neoprávněnou výhodu, zda neprávem poráží svého soupeře atd. nebo zda jde o prohřešky vůči technice díky věku, ale stále ještě v duchu tolerance a čestného závodění. Jsou to velmi citlivé a problematické otázky, kdy svoji roli hraje věk, ztráta pružnosti chodeckého kroku, neschopnost dopínat a podobně. Dobrým kritériem je, zda veteráni jdou jen svůj veteránský závod, nebo jdou závod s ostatními kategoriemi. V prvním případě buďme opatrní a využívejme hodně žluté terčíky, snažme se veteránům spíše pomoci, než je rovnou diskvalifikovat, ve druhém případě se domnívám, že musíme uplatňovat na všechny závodníky stejný metr, tedy dodržování techniky chůze podle Pravidla 230.1, ale i zde buďme na úrovni a vůči veteránům a veteránkám slušní a korektní, vysvětlujme jim své rozhodnutí.

Pravidlo 230 platí pro rozsah chodeckých tratí uvedených v Pravidle 260, v současné době tedy až do chodeckého maratónu na 50km. Delší supervytrvalecké soutěže a etapové závody Pravidla IAAF nezahrnují a chůze se zde může rozhodovat podle trochu jiného výkladu Pravidla 230. Na supervytrvaleckých tratích jde o to, že dopnutá noha v kolenu je tolerována vzhledem k délce trvání závodu, při etapách namísto vylučování závodníka a tím odstoupení celého družstva, se přičítají trestné minuty k výslednému času a jsou možné i další modifikace Pravidla 230. V každém případě se nejedná o závodní chůzi podle P 230.1.

IV. 3. Hodnocení kvality rozhodčího chůze

Špičkoví závodníci musí investovat mnoho času, tréninkové práce a peněz do své přípravy. Špičkové výkony v atletice jsou pro netrénované lidi nepředstavitelné a nenapodobitelné. Atletika se profesionalizuje se všemi finančními výhodami i se všemi ztrátami čisté radosti ze závodění. Nechci hodnotit, nakolik je atletika ještě motivující pro sportování obyčejných lidí, a nakolik je to již dobrý byznys se vzrušující zábavou vítězství a proher. Vývoj se nedá zastavit a naštěstí ani naplánovat dopředu. Kdo však v tomto vývoji atletického světa většinou zaostává a prohrává, jsou rozhodčí. Jsme svědky stále profesionálnějšího přístupu k výkonům ze strany atletů na straně jedné a někdy přežívajícího starého přístupu rozhodčích na straně druhé. Věk rozhodčích v tom hraje jen malou roli, daleko důležitější je schopnost osvojit si nové přístupy, nová pravidla, nové způsoby chování a rozhodování. To může jít zkušenému staršímu rozhodčímu velmi dobře a mladým rozhodčím vůbec ne. A naopak, ani ohromující léta praxe strávená rozhodováním atletiky na hřištích nemusí nic znamenat proti ochotě a schopnosti přijmout nové znění pravidla a nový pohled na věc. Ochota učit se, přizpůsobit se vývoji, je znakem rozhodcovského mládí bez ohledu na ročník narození. Různá školení a semináře rozhodčích jsou k tomu tou nejlepší cestou. Nejlepším argumentem, že mám pravdu, není, že jsem se před dvaceti lety něco naučil. Nejlepším argumentem je, že jsem se to učil dnes, teď, podle nových pravidel a k tomu mám ještě dvacetiletou praxi a zkušenost. A naprosto moudré je připustit, že i přes toto všechno se mohu také jako rozhodčí zmýlit.

Ze systémového hlediska jsme svědky podcenění práce o významu rozhodčích atletiky. Buď chceme mít atletické rozhodčí kvalitní, a v tom případě je musíme ve vybraných funkcích alespoň nějak zaplatit, nebo budeme spoléhat na to, že dělají atletiku z lásky k atletice samé, ovšem v tom případě je těžké chtít nějaké mimořádné kvality. Tým časomíry se tímto profesionálním směrem vydal, a je to ku prospěchu celé atletiky. Argument, že tenkrát to také šlo, a co by kdo nechtěl, má cenu jen jako historická vzpomínka, ostatní populární sporty se tímto sentimentem neřídí a odměny za dobrou práci rozhodčího jsou úplně někde jinde (nemluvím teď o například o všudypřítomné korupci ve fotbale, ale o regulérních odměnách fotbalových rozhodčích).

Rozhodování závodní chůze není z tohoto trendu samozřejmě vyloučeno. Naopak, více než v jiných atletických disciplínách, zde hraje roli postřeh, cit pro rozhodování, zkušenost podepřená kvalitními znalostmi pravidel a odpovědnost za vlastní rozhodnutí i schopnost svoje vlastní rozhodnutí unést a obhájit. Individuální kvalitu rozhodčího určuje dodržování zásad uvedených v kapitole výše a praktická znalost aplikace Pravidla 230 IAAF. Kvalita rozhodčího se však může projevit jen v týmu rozhodčích porovnáním tak zvané shody. Nepřeceňujeme shodu za každou cenu, při správném rozhodování není ani možná. Například v cílové rovině můžete napsat červenou kartu na závodníka jako jediný rozhodčí ze všech a učinili jste tak oprávněně, pokud závodník teprve při finiši v zápalu boje porušil Pravidlo 230.1. Totéž se může stát na vašem úseku, pokud by se závodník snažil získat výhodu například nedopínáním a vy jej vidíte jako jediný a závodník jde již na ostatních úsecích dobře. Vždy je třeba pečlivě zvážit, za jakých okolností k porušení Pravidla došlo, zda úmyslně nebo

například zakopnutím, zda závodník získal výhodu oproti ostatním, když se zastavil na občerstvovací stanici s pokrčenými koleny a napil se a pak jde dál podle pravidel a podobně. Přesto zůstává shoda jako způsob hodnocení kvality daného týmu rozhodčích velmi dobrý ukazatel vašich zkušeností.

Ukazatele kvality rozhodčího chůze:

Poznámka: Kritéria jsou uvedena tak, jak jsou hodnoceni mezinárodní rozhodčí chůze při soutěžích IAAF konaných podle Pravidla 12.1.a) a vyžadovány v systému vzdělávání a hodnocení mezinárodních rozhodčích chůze IAAF, stupně III. (Úroveň I. je národní, II. oblastní (kontinentální) a III. mezinárodní rozhodčí).

- Přesnost
- Vystupování, upravený vzhled včetně odpovídajícího oblečení
- Aktivní účast při schůzce před a po závodě
- Sociální schopnosti (je přínosný pro tým rozhodčích, je schopný komunikace atd.)
- Vystupování během závodu
- Dodržování svěřeného úseku
- Schopnost soustředění
- Shoda

Shoda (consistency) představuje po metodologické stránce docela problém. Používané jednoduché způsoby výpočtu představují typ lineární shody, to znamená, čím více červených karet v průběhu závodu napíšu na závodníky, tím vyšší je pravděpodobnost mojí shody s ostatními RCH na vyloučení závodníka. Teoreticky, pokud napíšu červenou kartu všem závodníkům, musím docílit 100% shody v diskvalifikaci s ostatními. Sami cítíte, že tento způsob dosahování shody jde proti smyslu Pravidla 230 Závodní chůze. Je namířen proti závodníkům, jde jen o vylepšení skóre RCH.

Testovali jsme proto nelineární model, založený na reálném průběhu závodů, který počítá s více proměnnými a dává je do vztahu: počet červených karet individuálního RCH, počet vyloučení vzešlý z těchto červených karet, celkový počet vyloučených závodníků v daném závodě, dále určitá tolerance k tzv. single red cards, aby se nesnižovala jeho shoda, tedy k červeným kartám, které podal RCH díky svému úseku (např. na otočce). Princip je založen na poměru těchto single red cards, tedy samostatných červených karet, které nemají žádnou shodu (ani s jedním dalším RCH), k poměru tzv. double red cards (shoda právě s jedním RCH) a tzv. DQ red cards (shoda alespoň s dvěma RCH), tedy počet červených karet, které přispěly k vyloučení závodníka. Zde neplatí, čím více červených karet, tím vyšší pravděpodobnost shody, naopak, sigle červené karty toto skóre samozřejmě snižují. Model jsme testovali pět let přímo na závodech IAAF, na ME a MS, stejně jako na mezistátních utkáních. Námí vytvořený statistický program je součástí copyrightového excelového protokolu vrchníka chůze a dává shody rovnou do grafů pro každý závod, okamžitě po závodě, pokud je správně vyplněn protokol vrchníka. Ten zároveň slouží jako kontrola u návštěvní tabule při závodě, neboť kontrolní program v protokole znemožňuje vyloučit závodníka s dvěma červenými kartami od jednoho RCH atd.

Oficiální metoda shody, schválená IAAF neexistuje, i když se naše metoda používá. O problému shody včetně rovnic i kvalitativního přístupu viz Lapka Miloslav and Lapka Jan, 2011: The Problem of consistency in judging. World Race Walking, Research. str. 222-242. (Martin Pupiš et al. ed.). Matej Bel University in Banská Bystrica, Faculty of Humanities.

Pro naše účely jednoduchého výpočtu, který by se ovšem vyvaroval metodologického úskali lineární konzistence, jsme navrhli následující postup ve třech krocích. (*Miloslav Lapka a Jan Lapka, 2012: Rozhodování chůze 2012-2013, Interní materiál pro potřeby rozhodčích atletiky ČAS, Kap. IV. 3., str. 36-39*). Původní studie viz Lapka Miloslav and Lapka Jan, 2011: The Problem of consistency in judging. World Race Walking, Research. str. 222-242. (Martin Pupiš et al. ed.). Matej Bel University in Banská Bystrica, faculty of Humanities.

1. **Individuální poměr diskvalifikací.** Shoda se dá počítat jako **poměr počtu diskvalifikací vzešlých z individuálních červených karet RCH k celkovému počtu poslaných červených karet hodnoceným RCH**. Jinými slovy jde o to, zda se i ostatní shodli s Vámi na diskvalifikaci. Vyjadřuje se v %. Například: poslal jsem 6 červených karet, z těchto šesti červených karet byli diskvalifikováni 4 závodníci, nebo ještě jinak, těchto mých 6 červených karet přispělo k diskvalifikaci 4 závodníků, poměr je tedy 4:6, t.j. 0,666. 100 (násobek 100 je zde kvůli výpočtu v %) = 66,6%, zaokrouhlíme na shodu téměř 70%. Shodl jsem se alespoň s dvěma dalšími rozhodčími na vyloučení závodníka ve 4 případech.

Individuální poměr diskvalifikací = $(\sum iDQ : \sum iRC) \cdot 100$ = celkový počet diskvalifikovaných závodníků, ke kterému moje červená karta přispěla k celkovému počtu individuálních mnou vyplněných červených karet. Individuální poměr diskvalifikací může dosahovat hodnot 0%-100%.

2. **Index DG shody.** Vyjadřuje **celkový počet diskvalifikovaných závodníků, ke kterému moje červená karta přispěla k celkovému počtu diskvalifikovaných závodníků v daném závodě**. Dále potřebuji vědět, nakolik se RCH podílel na celkovém počtu vyloučených závodníků. Předchozí krok 1 počítá jen jeho individuální podíl na počtu DQ vzešlých z jeho červených karet a neobsahuje celkový počet DQ závodníků. Krok 1 budu tedy násobit tzv. indexem DQ shody. V našem příkladě jsem poslal 6 červených karet a přispěl jsem k DQ 4 závodníků, podle kroku 1 je moje shoda 0,666 tedy 66,6% budeme zaokrouhlovat na 70%. Pro tzv. index DQ shody potřebujeme vědět, kolik bylo celkem vyloučeno závodníků. V našem příkladovém závodě si můžeme nastavit, že to byli celkem 4 závodníci. V tom případě je index DQ shody 1 (4:4), čili 4 moje červené karty, které přispěly k vyloučení závodníků k celkovému počtu 4 vyloučených závodníků = $4:4 = 1$. Když by bylo vyloučeno celkem 5 závodníků, a já jsem přispěl jako předtím ke 4 vyloučeným, bude index DQ shody 4:5, tedy 0,80, když 6, pak 4:6, tedy 0,666 atd. Můžeme shrnout že: index DQ shody = $\sum iRC : \sum RC$ = celkový počet diskvalifikovaných závodníků, ke kterému moje červená karta přispěla k celkovému počtu diskvalifikovaných závodníků v daném závodě. Index může dosahovat hodnoty 0-1.

3. **Ve třetím kroku** pouze vynásobíme Individuální poměr diskvalifikací Indexem DQ shody. V našich případech je to $70\% \cdot 1 = 70\%$, nebo $70\% \cdot 0,8 = 56\%$, nebo $70\% \cdot 0,66 = 46\%$. Matematicky vyjádřeno tedy $\left(\frac{\Sigma IDG}{\Sigma IRC} \cdot 100\right) \cdot \frac{\Sigma IRC}{\Sigma RC}$

Příklady výpočtu:

I když vypadá tento postup komplikovaně, je dosti jednoduchý (jde jen o dělení a násobení malých čísel) a poměrně objektivně řeší nevýhody lineární metody.

Když zopakujeme náš případový závod, ode mne daných 6 červených karet, z nich vzešlých 4 vyloučení a celkový počet vyloučených byl 4, je výpočet následující: $(4:6) \cdot 100 = \text{cca } 70\% \cdot 5:4 = 0,8 \rightarrow 70\% \cdot 0,8 = 56\%$

V případě celkového počtu ode mne daných 6 červených karet, z nich vzešlých 4 vyloučení a celkový počet vyloučených závodníků byl 5 je to $(4:6) \cdot 100 = \text{cca } 70\% \cdot 4:4 = 1 \rightarrow 70\% \cdot 1 = 70\%$

V případě celkového počtu ode mne daných 4 červených karet, z nich vzešlých 4 vyloučení a celkový počet vyloučených závodníků byl 4 je to $(4:6) \cdot 100 = \text{cca } 70\% \cdot 4:4 = 1 \rightarrow 70\% \cdot 1 = 70\%$

V případě celkového počtu ode mne daných 6 červených karet, z nich vzešlých 0 vyloučení a celkový počet vyloučených závodníků byl 4 je to $(4:0)$ což nelze, takže tento krok vynecháme a nebude již násobit 100) $\cdot 0:4 = 0 \rightarrow 0\%$

Stejným způsobem třech kroků mohu počítat také shodu dvou červených karet, tedy shodu alespoň s jedním dalším RCH v poměru červených karet, pokud je potřeba.

Stupnice hodnocení používaná pro shodu je **0% - 30% podprůměrná shoda; 31%-60% průměrná shoda; 61%-100% vysoká shoda.**

Znovu však opakuji, že 100% shoda není prakticky mnohdy možná a je to jen jeden z ukazatelů, který vychází více ze shody daného týmu rozhodčích, než aby přesně poměřil Vaše osobní kvality. Hlavní zůstává Vaše správné rozhodování podle Pravidla 230. Dovolte mi popřát Vám v této činnosti úspěch a respekt závodníků i ostatních rozhodčích.

V. Stručná kapitola z chodecké historie

Závodní chůze se stále vyvíjí, a to dosti rychlým způsobem. Tomuto rychlému vývoji odpovídá vývoj Pravidla 191, dnes 230. Kongres IAAF naposledy pozměnil definici závodní chůze v roce 1995 s tím, že další výzkum na téma chodeckého kroku je nutný. Závodní chůze přitahuje kromě tradičních zemí jako je Mexiko, Rusko a jeho bývalé svazové republiky, Itálie, Španělsko, Polsko, Německo, Francie, tradiční Velká Británie, z evropských států nezapomínejme ani na Česko a Slovensko a také země nové: v první řadě Čína, významná je Austrálie, Brazílie, začíná se objevovat Indie, olympionici z Ekvádoru, Guatemaly jsou hrdinové ve svých zemích, nesmíme zapomenout na africké státy, Turecko, Malajsii, Fidži, Sierra Leonu a další. Ženská chůze zaznamenala prudký rozvoj a stala se součástí Světového poháru. 10 000 m chůze žen zavedených na všech velkých soutěžích IAAF bylo přidáno do programu OH v roce 1992 a od roku 1999 byla tato trať pro ženy prodloužena na 20 km na okruhu. Na druhé straně soutěže v závodní chůzi byly vypuštěny z mezinárodních halových mistrovství.

Závodní chůze vznikla na britských ostrovech, i když ostatní země se na jejím vzniku také podílely, vzpomeňme jen římské legie. Soutěže v chůzi se konaly jako sázky a jako důkaz fyzické zdatnosti. Je zaznamenán Sir Robert Carvey z roku 1589, král Karel II byl dobrým chodcem, roku 1670 přihlížel anglický královský dvůr pokusu o překonání 5 mil pod 1 hodinu lordem Digbym o sázku 50 liber. Na OH se ocitla chůze poprvé v roce 1908 v Londýně, trať měřila 3 500m na dráze a 10 mil na dráze. Výkony nebyly vůbec špatné: 14:55 a 1:15,4. Nesmíme však zapomenout, že definice závodní chůze v té době vypadala poněkud jinak než dnes. Na OH v Paříži 1924 vznikly velké problémy s rozhodováním a chůze se vrátila na program OH až v roce 1932 v Los Angeles. Zde se šlo poprvé na OH 50 km a to v čase 4:50:10. V roce 1956 se šlo namísto tradičních 10 000 m na dráze 20 km a 50 km a tyto tratě se jako olympijské chodí dodnes. V roce 1970 se opět objevily spory kolem rozhodování a 50 km bylo vypuštěno programu OH v Montrealu. V roce 1992 v Barceloně bylo zařazeno kromě tradičních 20 km a 50 km mužů také poprvé 10 km žen. Na OH v Sydney 2000 je zařazeno kromě obou mužských tratí poprvé 20 km žen. Velký význam pro rozvoj závodní chůze měly závody Lugano Thropy vzniklé v roce 1961. V roce 1975 k nim byla přidána pětikilometrová trať pro ženy nazvaná Eschborn Cup. Tyto závody jsou nyní Světový pohár IAAF v závodní chůzi a pořádají se každé dva roky na olympijských tratích 20 km a 50 km mužů a od roku 1999 v Medzidonu poprvé také na 20 km žen a 10 km juniorů a juniorek. Jedná se o závod družstev, poprvé vyhrál tým Velké Británie, mezi chodecké velmoci ve Světovém poháru patří v současnosti týmy Ruska, Číny, Itálie, Španělska, Mexika, Austrálie. Od roku 1996 pořádá EAA také Evropský pohár v závodní chůzi, kde kromě olympijských mužských a ženských tratí 20 km a 50% km bylo v roce 2000 poprvé zařazeno 10 km pro týmy juniorů a juniorek.

V roce 1997 byl uspořádán osmnáctý Světový pohár IAAF v závodní chůzi v Poděbradech. Vešel do historie nejen pro světové výkony na krásné trati poděbradské kolonády a náměstí, ale i pro světovou úroveň organizace. Sto let atletiky u nás se tak oslavilo akcí na nejvyšší úrovni. Bylo to také uznání více než stoleté tradice naší české chůze, kde dodnes figurují slavná jména olympioniků a

světových rekordmanů jako Jaroslav Štork-Žofka, Václav Balšán, legendární Josef Doležal, bratři Buhlové, Ladislav Moc, Alexander Bílek, z počátků ženské chůze Marta Holoubková ze čtyřicátých let, úspěšná generace osmdesátých let Dana Vavračová a let devadesátých Kamila Holpuchová a z nedávné doby jmenujme za všechny nejlepší alespoň Miloše Holušu a Jiřího Malysu a v ženách Barboru Dibelkovou, pátou na MS 2005! Tím jsem samozřejmě neprávem opomenul jména chodců, bez kterých si nelze historii naší chůze představit, jako bratři Brandejští a jejich svěřenci, dále namátkou Jan Dzurňák, Jaromír Vaňous, Vladimír Podroužek, František Bíro, Ivo Piták, Hubert Sonnek, Miloslav Lapka, Jaroslav Makovec, Jana Zárubová a mnoho dalších, o kterých se dočtete v krásné publikaci Stoletá historie československé sportovní chůze z roku 1988, kterou sestavil Ladislav Moc, Petr Brandejský a ostatní chodci. Úspěšným obdobím byl rozvoj chůze na Slovensku, korunovaný olympijským vítězstvím Josefa Pribiline, ale musíme zmínit i ostatní, v té době československé reprezentanty, Juraje Benčíka, Pavola Szikoru, Pavola Blažka a Romana Mrázka.

Z uvedené historie je vidět, jak důležitá je práce rozhodčího pro rozvoj naší atletické disciplíny. IAAF proto poprvé po mnoha letech příprav sáhla k systému školení a hodnocení mezinárodních rozhodčích chůze a zredukovala v roce 1998 IAAF panel mezinárodních rozhodčích chůze z téměř 200 členů na 61 celkem, z toho je 31 z Evropy a v roce 2002 došlo k další redukci mezinárodních rozhodčích chůze úrovně III. (level III) na něco přes 20 osob z celého světa. Počet rozhodčích na mezinárodním panelu chůze IAAF se v poslední době ustálil cca 30 z celého světa a cca 30 oblastních rozhodčích pro Evropu (level II). Každé čtyři roky probíhají pod dohledem IAAF zkoušky RCH z mezinárodního panelu IAAF, stejné je to na úrovni EAA oblastních RCH. Důvodem je snaha o stejný, profesionální přístup k rozhodování na světových soutěžích, tak jak jsem se ho snažil podrobně popsat výše. Také v oblasti mezinárodních rozhodčích chůze má Česká republika tradici, jmenujme za všechny alespoň Ladislava Moce, který ukončil svoji mezinárodní aktivní kariéru na OH v Atlantě v roce 1996, bývalé mezinárodní rozhodčí chůze zkušeného Aloise Lajčíka, Františka Vobořila a Eduarda Krhovjaka, abych vzpomněl alespoň těch současných, kteří stále ještě rozhodují na našich závodech. Snažím se pokračovat v jejich tradici na IAAF panelu mezinárodních rozhodčích chůze level III i ve změněných a zprísněných podmínkách od r. 1997. V roce 2005 Rudolf Cogan vykonal úspěšně zkoušky oblastního rozhodčího chůze EAA level II.

Pravidla související s P 230 IAAF Závodní chůze

Všechna následující Pravidla, týkajících se přímo závodní chůze, byla vysvětlena výše a k tomu ještě mnoho nesespecifických pravidel ve speciální části, číslování je podle Pravidel atletiky 2012-2013 (Competition Rules 2012-2013).

Pravidlo 230 Závodní chůze
Pravidlo 1.1. Mezinárodní soutěže
Pravidlo 20 Způsobilost atleta
Pravidlo 116 Mezinárodní rozhodčí chůze
Pravidlo 120 Činovníci závodů
Pravidlo 125 Vrchní rozhodčí
Pravidlo 142.4b) „Bona fide“ úsilí
Pravidlo 143. Oblečení, závodní obuv a startovní označení
Pravidlo 144.2. Napomáhání
Pravidlo 145.2. Vyloučení (Diskvalifikace)
Pravidlo 146 Protesty
Pravidlo 163. 2. Závod
Pravidlo 163.6. Opuštění dráhy
Pravidlo 165 Měření času a cílová kamera
Pravidlo 240 závody na silnici.
Pravidlo 260.6. 7. 9. 10. 18a) – b) 23. 25. 29a)-e) Světové rekordy
Pravidlo 261 Disciplíny, ve kterých jsou uznávány světové rekordy

Poděkování:

Za odborné připomínky k původnímu textu z roku 2007 velice děkuji panu Janu Jurečkovi z Komise rozhodčích ČAS, panu Ladislavu Mocovi, panu Aloisovi Lajčíkovi, panu Františku Vobořilovi, všechno jsou bývalí mezinárodní rozhodčí chůze IAAF a k textu z roku 2012 panu Jiřímu Kubíčkoví z Komise rozhodčích ČAS.

Miloslav Lapka

V Českých Budějovicích, říjen 2012

Literatura:

Handbook 2004-2005 IAAF (IAAF 2004)

Handbook 2006-2007 IAAF (IAAF 2006)

Competition Rules 2012 – 2013 IAAF (IAAF 2011)

Pravidla atletiky ve znění příručky Handbook 2002-2003 IAAF (VV ČAS 2001)

Rukopis Pravidla atletiky ve znění příručky Handbook 2006-2007 IAAF (VV ČAS 2006)

IAAF Race Walking Judging Course, Level III, Course Booklet (IAAF 1998)

IAAF The Judging of Race Walking. A Practical Guide. (IAAF 1997 2nd Edition)

IAAF Race Walking. The Judging. The organization. (IAAF 2003 4rd Edition)

IAAF Race Walking. A Guide to Judging and Organising. (IAAF 2010 6th Edition)

Lapka Miloslav, 2011: The problem of objectivity in judging. World Race Walking, Research. str. 213-221. (Martin Pupiš et al. ed.). Matej Bel University in Banská Bystrica, Faculty of Humanities.

Lapka Miloslav and Lapka Jan, 2011: The Problem of consistency in judging. World Race Walking, Research. str. 222-242. (Martin Pupiš et al. ed.). Matej Bel University in Banská Bystrica, Faculty of Humanities.

VI. Kontrolní část

VI. 1. Nejčastěji kladené otázky k výkladu Pravidla 230 IAAF Závodní chůze

1. Rozhodčí chůze ukázal závodníkovi dvakrát žlutý terč za stejný přestupek. Zdůvodňoval svůj postup tím, že se závodník po prvním ukázání nezlepšil, a že mu tímto chtěl pomoci. Postupoval správně?
 - Ne, podle Pravidla 230.4 má rozhodčí právo pouze na jeden žlutý terč za jeden přestupek.
2. Při silničních závodech konaných mimo okruh (odněkud někam) jezdí rozhodčí v autech. Mohou napomínat závodníka přímo z auta?
 - V žádném případě, je to proti zásadám práce a chování rozhodčího.
3. Rozhodčí chůze se radí ve skupině a poté ukazují žlutý terč nebo posílají červenou kartu na závodníka. Postupují správně?
 - V žádném případě. Zde došlo k porušení Pravidla 230.2. b), kde stojí, že každý rozhodčí musí rozhodovat individuálně.
4. Lze se proti tomu bránit?
 - Ano. Využití možnosti Pravidla 146 týkajícího se protestů k vrchníkovi a k jury. Z praktických důvodů už během závodu je vhodné, když osoba zastupující závodníka slušně upozorní vrchníka na porušování Pravidla 230.2.b) , a ten může celou věc uvést do pořádku.
5. Jaký je rozdíl mezi osvěžovací a občerstvovací stanicí?
 - Na osvěžovací stanici smí být k dispozici závodníkům pouze voda k pití a k omyvání (v praxi jsou to houby k omyvání), na občerstvovací stanici voda a další vhodné občerstvení, i vlastní pití. Viz Pravidlo 230.9.
6. Závodník byl vrchníkem chůze v souladu s Pravidlem 230. 3a) vyloučen, na posledních 100 m, ale odmítá opustit trať nebo dráhu, a dochází do cíle. Je to možné?
 - Ano, ale jen v tomto případě, kdy byl vyloučen na posledních 100m
7. Závodník byl vrchníkem chůze v souladu s Pravidlem 230. 6a) vyloučen kdekoli na trati s výjimkou posledních 100m, ale odmítá opustit trať nebo dráhu, a dochází do cíle s tím, že podá protest, nebo že si chce změřit čas. Je to možné?
 - Ne. Pravidlo 230.6. c) jasně hovoří o tom, že závodník musí opustit bezpodmínečně dráhu, při závodech na silnici sejmout startovní číslo a opustit trať. Pokud to stále odmítá, není to již v kompetenci rozhodčího chůze, ani vrchníka, ale Vrchního rozhodčího, který má pravomoc řešit věc buď na místě, nebo ji postoupit dále například na disciplinární komisi.

8. Trenér má jako důkaz záznam na videu nebo na fotografii, že došlo u některého závodníka ke ztrátě kontaktu a tento závodník nebyl vyloučen, a tím neprávem porazil jeho svěřence. Bude brán tento záznam jako rozhodující důkaz při případném protestu?
- Nebude. Pravidlo 230.1 a 230.2b) zdůrazňuje, že rozhodčí chůze posuzuje chodeckou techniku pouze okem a na základě pozorování pouze okem rozhoduje. Pokud dochází ke ztrátě kontaktu kratším než přibližně 50 milisekund, je to sice dobře vidět na videu a fotografii, ale v žádném případě to není vidět lidským okem. Rozhodčí tedy nemůže podle znění Pravidla 230.1 na takového závodníka objektivně posílat červenou kartu na vyloučení z důvodu ztráty kontaktu se zemí.
8. Znamenají 3 žluté terče od tří různých rozhodčích automaticky vyloučení?
- V žádném případě! Tento starý zvyk se drží některých rozhodčích a komentátorů televizních přenosů jako klíšě. U komentátorů to lze ještě tolerovat a jen se lze divit, proč se někoho konečně nezeptají, jak to je v pravidlech správně. U rozhodčích však jde o nejzákladnější neznalost. Každý rozhodčí má právo ukázat žlutý terč na závodníka jednou za každý přestupek proti Pravidlu 230.1, celkem tedy teoreticky dvakrát, jednou za ztrátu kontaktu a jednou za pokrčené koleno. To však není důvod k vyloučení. Ten nastává až poté, co 3 rozhodčí, nezávisle na sobě, pošlou červenou kartu závodníka. Žlutý terč a červená karta se nesmí v žádném případě plést!
9. Může se uskutečnit závod, kde jsou jen dva rozhodčí chůze?
- Nemůže, protože podle Pravidla 230 nemůže dojít k diskvalifikaci žádného závodníka, ani se nelze dohodnout, že například vrchník má dva hlasy. Pravidlo 230.2d) a e) umožňuje určitou míru volnosti v tom, že říká, že za normálních okolností má být minimálně 6 maximálně 9 rozhodčích chůze, včetně vrchníka chůze na okruhu a za normálních okolností 6 rozhodčích chůze, včetně vrchníka chůze na dráze. Pro náš mimořádný případ je tedy nutný minimální počet 3 rozhodčích chůze (pokud se jedná o dráhu), nikde na okruhu nelze považovat v praxi počet 3 rozhodčích chůze za dostatečný.
10. Závodník má oblečené triko s dlouhým rukávem, čepici nebo kulicha, šátek kolem krku, rukavice a tepláky. Je možné jej pustit na start v takovém oblečení?
- Otázku je třeba rozdělit. Až na tepláky to možné je, pokud není porušeno oddílové či reprezentační nebo sponzorské oblečení a obecnější Pravidlo 143.1 Oblečení, 143.2 Obuv a 143.7 Startovní označení, jejichž kontrola nespadá do kompetence vrchníka chodeckých soutěží.
 - Co se týká oblečení tepláků, není to možné v případě, že neumožňují posuzování chodecké techniky rozhodčími chůze (když není vidět propnutá noha v kolenu). O vhodnosti oblečení na nohách závodníků rozhoduje před startem obyčejně vrchník chůze nebo vrchní rozhodčí.

VI. 2. Náměty na kontrolní otázky

(U všech otázek je jen jediná možnost odpovědi správná)

1. Závodní chůze se posuzuje podle:

- a) kontaktu chodce se zemí viditelným pouze okem
- b) napnuté (dopnuté) nohy (to je nepokrčené v koleni)
- c) kontaktu chodce se zemí viditelným pouze okem a dopnuté nohy (to je nepokrčené v koleni)
- d) kontaktu chodce se zemí viditelným pouze okem a dopnuté nohy od okamžiku prvního kontaktu se zemí až do vertikály

2. Napnutí nohy (dopnutí) podle Pravidla 230.1 znamená:

- a) napnutou - dopnutou (to je nepokrčenou v koleni) nohu ve vertikále
- b) napnutou nohu od okamžiku vertikály až do okamžiku opuštění podložky
- c) napnutou dokračující nohu od prvního kontaktu se zemí až do vertikály
- d) napnutou dokračující nohu od prvního kontaktu se zemí po celou dobu trvání chodeckého kroku

3. Při posuzování závodní chůze se posuzuje více:

- a) kontakt chodce se zemí podle definice závodní chůze
- b) napnutí nohy v koleni podle definice závodní chůze
- c) zároveň kontakt a zároveň napnutí nohy v koleni, obojí podle definice závodní chůze Pravidlo 230.1
- d) kontakt viditelný pouze okem bez pomoci techniky

4. Vrchník chůze:

- a) nesmí sám vyloučit závodníka
- b) Musí vyloučit závodníka, pokud na něj obdržel 3 červené karty
- c) smí vyloučit závodníka pouze ve zvláštních případech posledních 100m, jinak nemá právo jej za žádných okolností vyloučit
- d) nesmí sám nikdy zároveň působit jako rozhodčí chůze

5. Rozhodčí chůze může ukázat žlutý terč na jednoho závodníka:

- a) pouze jednou
- b) pouze jednou za každý přestupek
- c) celkově dvakrát za stejný přestupek
- d) pouze jednou bez ohledu na to, o který přestupek se jedná

6. Kolikrát tedy smí rozhodčí chůze ukázat žlutý terč na závodníka celkem:

- a) 1x
- b) 2x

- c) 4x
- d) podle potřeby

7. Červenou kartu má právo napsat:

- a) každý RCH
- b) pouze vrchník
- c) každý RCH ve spolupráci s vrchníkem
- d) každý RCH po třech napomenutích

8. Závodník musí být ze závodu vyloučen:

- a) poté, co obdržel 3 žluté terče od jednoho RCH
- b) poté, co obdržel 3 žluté terče od 3 RCH
- c) poté, co obdržel 3 červené karty od RCH a vrchníka
- d) poté, co obdržel 3 červené od 3 RCH

9. Závodník je ze závodu vyloučen:

- a) poté, co jej pomocí červeného terče diskvalifikoval vrchník chůze
- b) poté, co jej pomocí červeného terče diskvalifikoval Vrchní rozhodčí
- c) poté, co na návěstní – diskvalifikační tabuli se objeví 3 červené terčíky
- d) poté, co se shodli 3 RCH

10. Za normálních okolností má rozhodovat při chodeckých soutěžích podle Pravidla 230.2e):

- a) 6 RCH na dráze plus jeden vrchník na dráze
- b) minimálně 6 RCH a maximálně 9 RCH na okruhu včetně vrchníka
- c) alespoň 9 RCH včetně vrchníka na okruhu i na dráze
- d) alespoň 3 RCH na okruhu i na dráze

11. Občerstvovací stanice:

- a) musí být zřízena pro všechny závody delší než 10km
- b) na 20km a delší
- c) na 50km a delší
- d) podle povětrnostních podmínek

12. Osvěžovací stanice:

- a) musí být zřízena přibližně uprostřed mezi občerstvovacími stanicemi
- b) při závodech na 20km a delší
- c) jen při závodech na 50km a delší
- d) pro všechny závody, pokud k tomu opravňují povětrnostní podmínky

13. Voda a další vhodné občerstvení na startu a v cíli všech závodů:

- a) musí být k dispozici
- b) může být k dispozici podle povětrnostních podmínek
- c) musí být k dispozici při závodech od 10km včetně
- d) musí být k dispozici při závodech nad 10km

14. Při chodeckých závodech na silničním okruhu a při chodeckých závodech na dráze na 20 km a delších smí závodník opustit okruh nebo dráhu a poté pokračovat v závodě:

- a) se svolením rozhodčího a za jeho dozoru pod podmínkou, že si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost.
- b) bez svolení rozhodčího a pod podmínkou, že si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost.
- c) jen se svolením vrchníka a pod podmínkou, že si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost
- d) se svolením lékaře závodu a pod podmínkou, že si odchodem z trati nezkrátí předepsanou vzdálenost

15. Světové rekordy v chůzi mohou být vytvořeny pouze:

- a) na 2 km okruhu oficiálně změřeném IAAF
- b) na dráze odpovídající Pravidlu 160 O rozměrech dráhy
- c) na dráze i na okruhu pokud jsou přítomni nejméně 2 rozhodčí IAAF nebo oblastní (kontinentální) RCH
- d) na dráze (odpovídající Pravidlu 160 Běžecký ovál a dráhy) za přítomnosti nejméně 3 rozhodčích, kteří jsou buď členy IAAF Panelu mezinárodních rozhodčích chůze, nebo na úrovni oblastního panelu rozhodčích, působí během závodu a musí podepsat formulář žádosti o uznání rekordu.

16. Při ručním měření na dráze závodu na 20 000 metrů byl skutečný dosažený čas 1hodina 22 minut, 19,20 sekundy. Tento čas bude zaznamenán jako:

- a) beze změny
- b) 1:22:20
- c) 1:22:19,2
- d) 1:22:19

17. Při ručním měření toho samého výkonu na 20km mimo dráhu bude zaznamenán výsledný čas jako:

- a) beze změny
- b) 1:22:19,2
- c) 1:22:20
- d) 1:22:19

18. Protesty proti výsledkům nebo proti průběhu soutěže musí být podány Vrchnímu rozhodčímu nebo, pokud je pověřen, vrchníkovi chůze do:

- a) ihned po skončení soutěže
- b) ihned po vyhlášení oficiálních výsledků soutěže
- c) do 30 minut od úředního vyhlášení výsledků soutěže
- d) do 30 minut po oficiálním oznámení rozhodnutí vrchního rozhodčího

19. Tento protest Vrchnímu rozhodčímu nebo, pokud je pověřen, vrchníkovi chůze, podává závodník či jeho zástupce:

- a) pouze písemně
- b) pouze písemně s peněžním vkladem 500Kč
- c) ústně i písemně s podpisem závodníka
- d) ústně

20. Odvolání k jury proti výsledku protestu podaného k vrchnímu rozhodčímu nebo k vrchníkovi chůze musí být podáno:

- a) písemně kdykoliv po úředním skončení závodu
- b) písemně s peněžním vkladem po úředním vyhlášení výsledků
- c) do 30 minut po oficiálním oznámení rozhodnutí vrchního rozhodčího a musí být písemné a podepsáno činovníkem zastupujícím závodníka a doloženo vkladem 100 USD nebo jejich ekvivalentem (na mezinárodních závodech)
- d) k disciplinární komisi příslušného atletického svazu do 3 dnů od úředního vyhlášení výsledků

21. Doporučené stanoviště RCH na dráze je:

- a) při vnějším okraji dráhy
- b) při vnitřním okraji dráhy
- c) kdekoli na ploše stadionu, kde je dobře vidět
- d) co nejbliže chodcům

22. Doporučená délka okruhu pro závody v chůzi je:

- a) maximálně 5km na 20km
- b) 2km - 2,5 km při závodech konaných podle Pravidla 1.1. a)
- c) maximálně 2 km pro závod na 10km
- d) maximálně 1km pro závody žen na 10km

23. Pro všechny ostatní závody s výjimkou závodů světové atletické série je doporučená délka okruhu

- a) podle okolností a podmínek v místě
- b) od 500m do 1km
- c) od 1km do 2,5km
- d) pouze 1km

24. Vrchník chůze má právo změnit rozhodnutí RCH:

- a) po konzultaci s příslušným RCH
- b) po konzultaci s Vrchním rozhodčím
- c) z pravomocí vyplývajících z jeho funkce
- d) žádné takové přímé právo nemá

25. Pomocník vrchníka chůze při závodech konaných podle Pravidla 1. a), b), c) a f)

- a) nesmí působit jako rozhodčí chůze během závodu
- b) působí během závodu zároveň jako rozhodčí chůze
- c) musí působit po celou dobu u varovací tabule
- d) nesmí působit jako zapisovatel varovací tabule

VI. 3. Klíč: 1d, 2c, 3c, 4b, 5b, 6b, 7a, 8d, 9a, 10b, 11a, 12d, 13a, 14a, 15d, 16c, 17c, 18c, 19d, 20c, 21a, 22b, 23c, 24d, 25a.

Aktualizováno říjen 2012 v Českých Budějovicích, Miloslav Lapka.